Doğan Kardeş

Eylül 1961 ★ 125 Kuruş

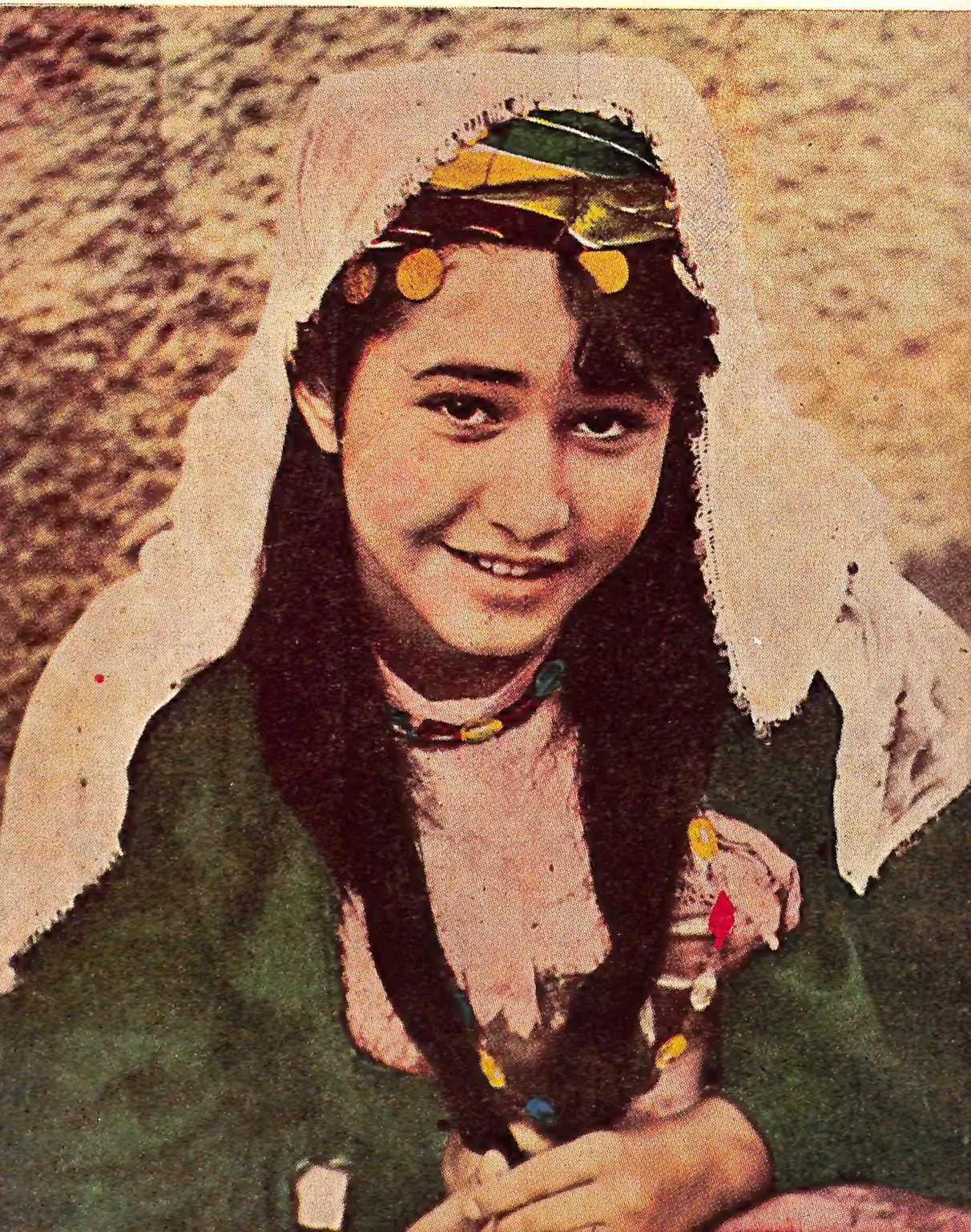

HAYVAN DOSTLARI

Beyhan Gürel

Semiran Başeren

Emel Özbilen

Gülruh Gökdoğan

Mehmet Akarca

Bahadır Ayhan

Orhan Güner

E. Kaya Ertunç

Sema Berkal

Azize Arsoy

Nuriye Ayhan

Nurhan Gürel

Serhat Eskin

Faruk Girişmen

Nur Renda

Atuna Coşkuner

Yalçın Algon

Berrin Akıncan

Nergis Bars

Tamer Heper

Şafak Erdemgil

Bülent Sipahi

Serdar Eskin

Kapak resmimiz: 5. Halk Oyunlarında Pazaröreni ekipinden Yurdanur Coşkuner

Fotoğraf: Necdet İşler

Doğan Kardeş
ÇOCUK DERGİSİ

Sayı : 510 Eylül 1961

Kuruluşu: 23 Nisan 1945
Fiatı: 125 kuruş

Aylık çocuk dergisi ✱ Sahibi: Kâzım Taşkent ✱ Yazı işlerini fiilen idare eden: Vedat Nedim Tör ✱ Yazı işleri bürosu: Galata, Kuledibi, İlkbelediye Caddesi, Küçükhendek sokağı No 27, Kat 1 ✱ Mektup adresi: Posta Kutusu: 217 - Beyoğlu ✱ Yazı işleri için telefon: 44 74 37 - 44 05 39 ✱ Abone, posta ve banka havaleleri ve her türlü siparişler, Divanyolu Klodfarer Caddesi No. 7 de Doğan Kardeş Yayınevine yapılmalıdır ✱ Yayınevi ile mektuplaşma adresi: P. K. 1146 İstanbul ✱ Yayınevi telefonu: 27 34 54 ✱ Abone şartları: 12 sayı hesabiyle yıllık 10 lira ✱ Yurt dışı iki misli ✱ Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ✱ Gelen yazılar, resimler basılsın basılmasın sahibine geri verilmez ✱ Basıldığı yer: Titdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi

Dergimiz «Basın Ahlâk Yasası»na uymayı taahhüt etmiştir.

Doğan Kardeş Dergisi ve kitapları
YAPI ve KREDİ BANKASI
nın kültür hizmetlerinden biridir.

Tatil Yarışmalarını Unutmayın

Bu ay sonuna kadar tatil yarışmalarımıza göndereceğiniz şiirleri, hikâyeleri, resimleri karikatürleri postalamayı sakın unutmayın.
Adresimiz : P. K. 217 Beyoğlu - İstanbul

■

HALİME'NİN BAŞARISI

Halime'yi okuyan kardeşlerimiz, kendilerinden aldığımız mektuplarda bu romanı pek çok beğendiklerini bildiriyorlar. Halime, Almanya'da da en çok okunan gençlik romanlarından biri. Onun bizde de sevileceğini umarak dilimize çevirtmiştik. Şimdi görüyoruz ki, ümidimiz boşa çıkmadı, çok seviniyoruz.

■

BİR ANNENİN MEKTUBU

Bir anneden şu mektubu aldık :
«Oğluma doğum gününde Halime adlı romanımızı hediye etmiştim. O kadar hoşuna gitti ki, günlerce elinden düşürmedi. Bu heyecanlı roman onda bir kütüphane kurmak hevesini uyandırdı. Şimdi ona eğer uslu oturursa, yemeklerini güzel güzel yerse, beni üzmezse her hafta yeni bir Doğan Kardeş kitabı alacağımı vadettim. Oğlum âdeta tanınmaz bir hale geldi. Sizin kitaplarınız tılsımlı mı ne? Bütün yaramaz çocukların ana - babalarına bu tılsımdan faydalanmalarını tavsiye ederim.»
Biz de bu şakacı anneye çok teşekkür ederiz. Her yaramaz çocukta bu tılsım tutarsa biz de bahtiyar oluruz.

■

YENİ ÇIKAN KİTAPLARIMIZ

BUFALO BİL — Bu eser, Amerika Birleşik Devletlerinde köleliğin kaldırılması uğrunda girişilen çetin savaşları hikâye etmektedir. Kitabın sayfalarını çevirdikçe vatan uğrunda her tehlikeye göğüs geren 20 yaşlarındaki bir gencin inanılmaz seriivenlerini heyecanla okuyacaksınız.
KEŞİFLER VE İCATLAR ANSİKLOPEDİSİ — İnsanlığın binlerce yıl boyunca yaptığı keşifler, icatlar resimli ve özlü bir şekilde yeniden basılan bu kitapta anlatılmaktadır.
TABİAT - ANA ANLATIYOR — Tabiat olaylarını meraklı bir roman gibi hikâye eden bu eser de yeniden basılan kitaplarımızdandır.
Her üç kitap, ciltli, resimli, renkli kapaklı iyi kâğıtlı 10 liradır.

İsteme adresi : Doğan Kardeş Yayınevi
(P. K. 1146 - İstanbul)

TARİH BOYUNCA İNSANLARI DÜŞÜNDÜREN KONU

UZAY

— 2 —

Heyecanlı bir ay yolculuğu - Copernicus, Galileo ve Kepler'in yeni buluşları - 17. yüzyılda uzay üzerine yazılmış kitaplar

GERÇEK uzay macerası çağımızda başladı. Bizden sonraki insanlar her halde bize bugün hayal gibi gelen uzay yolculuklarının gerçekleştiğini görecekler. Yalnız bugünkü başarıları bizden önce yaşamış bazı ileri görüşlü adamların, büyük bilginlerin, hattâ dünyanın dikkatini bu tarafa çeken hayalperest hikâyecilerin çalışmalarına borçlu olduğumuzu unutmamalıyız.

17 nci yüzyılda insanlık, Copernicus ve Galileo gibi büyük bilginlerin ortaya koyduğu gerçekleri benimsemeye başladı. Artık okuma yazma bilen herkes uzay ile ilgilenıyordu. Öyle ki, bazı yazarlar henüz bilinmeyen şeyler hakkında hayal güçlerini kullanarak insanlara bilgi vermeye çalıştılar.

İngilterede 1638 yılında Wilkins adlı bir din adamı Aya seyahat konusunda bir kitap yazdı. Dünyanın en yakın komşusuna ulaşmak için salık verdiği fikirler şunlardı : 1) Meleklerden yardım görmek, 2) Kuşlara binip gitmek, 3) İnsana yapma kanadlar takmak. Aya gitmek için bunlar da bir işe yaramazsa bu seyahat ancak bir «uçan araba» ile yapılabilirdi. Tabiî o zamana kadar hiç böyle bir «uçan araba» yapılmamıştı, ama hayalperest yazar istenirse bunun yapılabileceğine inanıyordu. Yine de kendisi bu işe girişmedi.

AYA HAREKET

Aynı yüzyılda başka bir İngiliz din adamı, Goddard «Aydaki Adam» adlı bir kitap yazdı. Bu kitap büyük bir ilgiyle karşılandı. Eserin kahramanı Domingo Gonzales adında genç ve atılgan bir İspanyoldu.

Domingo Gonzales'in bütün arzusu havada uçmaktı. Gökyüzünde dolaşmak istiyordu, ama fezada seyahat etmeyi aklından geçirmemişti. Aya gidişi de kendi isteğiyle olmamış, bu yolculuğu aç, susuz, büyük güçlüklere katlanarak yapmıştı. Yalnız çok gözü pek bir adamdı. 200 yıl boyunca herkes onun uzay macerasını zevkle okudu.

Domingo genç bir asılzade idi. Bir düelloda adam öldürdükten sonra kaçıp gemici olmuştu. Gemide hastalanınca Afrika sahili açıklarında bulunan St. Helena adasına çıkarıldı. Domingo orada başka hiçbir yerde görmediği kuşlarla karşılaştı. Bunlar yabani kuğulardı. Ayaklarından yalnız bir tanesi diğer su kuşlarındaki gibi perdeliydi. Öteki ayaklarında yırtıcı kuşlarda olduğu gibi sivri tırnaklar vardı. Genç adam can sıkıntısını geçirecek bir eğlence bulmak için bu kuşları kendine alıştırmaya başladı. Yavru kuğuları evcilleştirerek onlara mektup ve küçük paketleri taşımayı öğretti. Yavru kuğular büyüyünce aklına parlak bir fikir geldi. Bunları birbirine bağlayıp önüne katarak havada dolaşamaz mıydı? Vakit geçirmeden hazırlığa girişti. Kendisi için tahtadan basit bir araba, kuğulara da ipten koşum takımları yaptı. Arabanın arkasına bir de yelken taktı. Önüne 25 kuğu bağladı.

Bu uçan arabanın ilk yolcusu bir kuzuydu. Kuğular kuzuyu bir zaman havada dolaştırdıktan sonra sağ salim yere indirdiler. Böylece ilk deneme başarıyla sonuçlanınca sıra Domingo'ya geldi. Küçük arabasına bi-

HANGİSİ DOĞRU'NUN CEVAPLARI

1. Nüvit Kodallı, 2. Sıvıların yoğunluğunu, 3. On, 4. 1728, 5. Sekiz, 6. Leopoldville.

nip kuşları uçurdu. Kuğular kanad çırparak göğe yükseldiler. Dünyanın en yüksek dağları altlarında kaldı. Domingo bütün gücüyle dizginlere asıldığı halde onları durduramıyordu. Uzaya dalıp göğe doğru uçtular.

Uzayda yerçekiminin sona erdiği noktaya gelince kuğular biraz durup dinlendiler. Uçan arabanın bahtsız icatçısının elinden artık hiçbir şey gelmiyordu. Aşağıya bakınca korkusundan ne yapacağını bilemiyordu. Çok uzaklarda dünya yuvarlak bir topa benziyor, batıdan doğuya doğru yavaş yavaş dönüyordu. Beyaz bulut yığınları arasından kıtaların bazı yerleri görünüyordu. Başının üstündeki güneş, ay ve yıldızların tuhaf bir pırıltısı vardı. En kötüsü zavallı adamcağızın etrafını saran cinler, şeytanlardı. Bunları gördükçe korkudan tir tir titriyordu.

AYA VARIŞ

Kuğular yeniden uçmaya başladılar. Artık gayet kolaylıkla ve inanılmaz bir hızla hareket ediyorlardı. Aya yaklaşmışlardı. Domingo, Ayın yüzünün orasına burasına adalar serpilmiş bir denizle kaplı olduğunu gördü. Uçuşun on ikinci gününde Domingo, Ayda bir tepenin üstüne ayak bastı. Aydaki her şey o kadar büyüktü ki, Domingo bir cüce gibi kalıyordu. Arabasını dünyadaki ağaçların üç katı büyüklükte bir ağaca bağladı. Yere oturup orada bulduğu büyük bir bitkinin yapraklarını yemeğe başladı. İki haftadan beri ilk defa bir şey yiyordu.

Birdenbire etrafında birçok devler belirdi. Ona dostça davrandılar. Konuşmaları musiki kadar güzeldi. Bu küçük dünyalıdan ve uçan arabasından çok hoşlanmışlardı. Domingo'yu prenslerinin yanına götürdüler. Prens ona yüz uşak verdi. Bunlar kuğulara bakacaklar, dünyadan gelen misafirlerine müzikli Ay dilini öğreteceklerdi.

Domingo kısa zamanda Ayın çok güzel bir yer olduğunu anladı. Burada fakirlik, cinayet, hastalık, harb yoktu. İnsanların çoğu bin yıldan fazla yaşıyordu. Bir gün Domingo hükümdarın sarayına davet edildi. Hükümdar ona dünya hakkında birçok sorular sordu. Konuşmalarının sonunda hükümdar Domingo'ya üç sihirli taş verdi. Birincisi ceviz kadardı. Rengi siyahtı. Çok sıcaklık veriyor, fakat elini yakmıyordu. İkincisi bin lâmbanın ışığını saçıyordu. Üçüncüsü hepsinden çok işine yaradı. Bununla yerçekimini değiştirebiliyor, yani azaltıp çoğaltabiliyordu.

AYDAN DÖNÜŞ

Ayda bir yıldan fazla kaldıktan sonra Domingo dünyaya ve çok önce kaçtığı evine dönmeye karar verdi. Kuğuları eski kuvvetini kaybetmiş, içlerinden üç tanesi ölmüştü. Domingo hayatının sonuna kadar Ayda kalmak istemiyordu.

Ayrılacağı gün büyük bir kalabalık onu geçirmeye geldi. Domingo herkese Allahaısmarladık dedi. Arabasına bindi. Kuğular fezaya uçtular.

Dönüş yolculuğu çok tehlikeli geçti. Domingo ölümlerden kurtuldu. Dünyaya yaklaşırken uçan araba ansızın yerçekimine kapıldı. Büyük bir hızla yere düşmeğe başladı. Ay hükümdarının verdiği sihirli taşların üçüncüsü aklına gelmeseydi zavallı adam yere düşüp parça parça olacaktı. İşte onu kullanmak zamanı gelmişti. Taşı çorabının içine koydu. Araba yavaş yavaş Çin'e doğru yere süzüldü.

Domingo Gonzales'in Ay yolculuğu sona ermişti, ama başına gelecekler bununla bitmiyordu. Çinliler onun havadan yere indiğini görünce büyücü sanarak hapse attılar.

ARTIK HAVALARDA KOLAYCA DOLAŞABİLECEĞİZ

Resimde insanı, önüne çıkan engeller ve ve dağlar üzerinden aşırtarak havalarda dolaştıracak bir roket cihazı görüyorsunuz. Üstelik bu, insanın kolayca sırtında taşınmasına da elverişlidir. Cihaza gereken gücü hidrojen peroksit (bildiğimiz oksijenli su) sağlamaktadır. Bu cihazın yukarı, ileri ve aşağı doğru hareketlerini idare eden ayrı ayrı âletler vardır.

Hikâye burada sona erer. Şimdi söyleyin bakalım, Domingo'nun Ay yolculuğundan, yazıldığı çağın uzay bilgisi hakkında bir şeyler öğrenebildiniz mi? Burada üç önemli nokta göze çarpıyor:

Semra ÖZİN

(Devamı sh. 22 de)

HALİME'nin yazarı memleketimizde

«Gezdiğim hiç bir yerde Anadolu'nun kalb temizliğini bulamadım.»

YAYINLARIMIZ arasında çıkan ve büyük bir ilgi ile karşılanan «HALİME» adlı romanın yazarı Grace - Rasp Nuri, Basın Yayın ve Turizm Bakanlığının davetlisi olarak 15 ağustosta Adana vapuru ile İstanbul'a geldi. Kendisi vapurda Basın Yayın ile Doğan Kardeş temsilcileri tarafından karşılandı. Aşağıda, bu gelişi fırsat sayarak Halime'nin yazarı ile yapılan kısa bir konuşmayı bulacaksınız.

★

Porkotel'in terasında Grace - Rasp Nuri ile karşı karşıyayız. Önümüzde İstanbul bütün güzelliği ile uzanıyor.

Misafirimiz, bu güzel manzaraya bakıyor, bakıyor ve derinden gelen bir sesle üç defa : «Ah ne güzel, ah ne güzel, ah ne güzel» demekten kendini alamıyor.

Grace - Rasp Nuri, bu sözleri türkçe söylüyordu. Demek ki, çocukluğunda Türkiye'de öğrendiği Türkçeyi unutmamıştı.

Kendisine soruyorum :

— Türkiye'ye geldiğiniz zaman kaç yaşındaydınız?

— 2 yaşında idim.

— Doğum yeriniz?

— Lefkoşe.

— Türkiye'de kaç yıl kaldınız?

— Kayseri'de 2,5 yıl, İstanbul'da da 6 yıl.

— Türkiye'den ne zaman ayrıldınız?

— Mütarekede (1918 yıllarında)

— O zamanın devlet adamlarından kimleri gördünüz?

— Enver ve Talât Paşaları gördüm.

— Halime adlı romanınızda Millî Mücadelenin ilk yıllarındaki tarihî havayı ve devrim hareketlerini anlatıyorsunuz. Halbuki o yıllarda Türkiye'de bulunmamışsınız.

— Anadolu'da kız ve erkek çocukları arasında gözetilen farkı gayet iyi biliyordum. Ben küçüklüğümde tıpkı bir Halime gibi idim. Türkiyedeki değişiklikleri de kitaplardan okudum.

— Halime'den başka eseriniz var mı?

— Evet var : «Türk Çocuğu Yusuf». Bu kitap İngiltere'de, Amerika'da, Holânda'da, Danimarka'da, Isveç'te tercüme edildi. 1958 de New York Timesde bu konuda bir kritik çıktı. Bu yazıda «Türk Çocuğu Yusuf» un dünya gençlik kitapları arasında en iyisi olarak seçildiği belirtiliyordu.

— Sizce 1918 yıllarının Türkiyesi ile bugünün Türkiyesi arasında ne gibi farklar var?

— İlk intibaıma göre, memlekette bir sükünet var. Eskisine kıyasla tam bir hürriyet var. Bilhassa kadınlar hürriyetlerine kakavuşmuşlar. Atatürk'ün yaptığı reformlar yerleşmiş.

— Memleketimizin en fazla beğendiğiniz yönü?...

— Gezdiğim hiçbir yerde Anadolu'nun kalb temizliğini bulamadım.

★

Değerli misafirimiz, Basın Yayın ve Turizm Bakanlığının düzenlediği programa göre, Türkiye'de kalacağı sürece İstanbul'dan başka Bursa, Eskişehir, Ankara, Antalya ve İzmir'i de gezecektir.

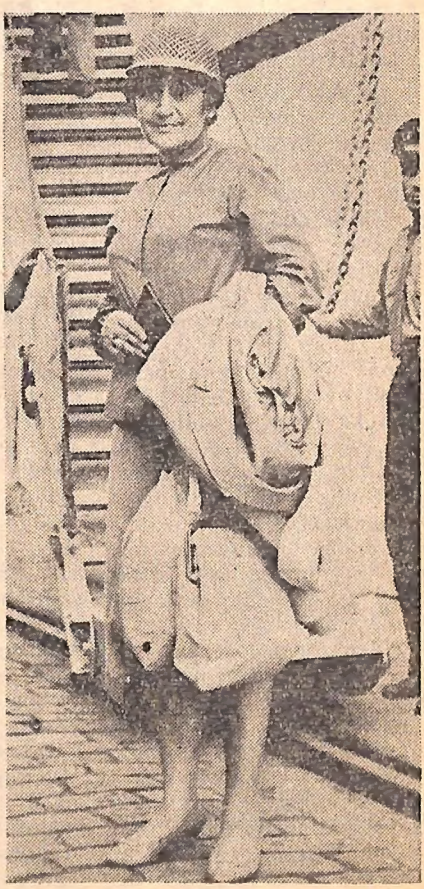

Grace - Rasp Nuri vapurdan indikten sonra

Boş yere üzüntü

O gün küçük Oya'ların evinde herkes çalışıyordu. Babası bahçedeki otları temizliyor, dedesi çiçekleri suluyor, anneannesi yukarda dikiş dikiyor, annesi de mutfakta yemek pişiriyordu.

Hava bulutlu olduğu için Oya o sabah denize de gidememişti. Herkes bir işle uğraştığı için evde hiç kimse kendisiyle ilgilenmiyordu. Oya etrafına bakındı bakındı, nedense kendisine yapacak bir iş bulamıyordu. Sabahtan beri yalnız başına sıkıntıdan patlamıştı.

Bir ara babası cebinden para çıkararak, «Oya, kızım, çim tohumu lâzım, bakkaldan alıversene» diye seslendi. Oya en sonunda yapacak bir iş bulduğu için çok sevindi. Hemen, «Peki babacığım» diye oraya koştu. Büyükbabası da sarmaşıkları bağlamak için bir yumak sicim tembihledi. Oya paraları cebine koyduktan sonra annesine de uğramayı ihmal etmedi :

«Ben bakkala gidiyorum bir şey aldıracak mısın anne?» diye seslendi. Annesi ekmek, anneannesi de bir kutu toplu iğne için para verdiler.

Çocuk kapıdan çıkarken büyükbabası arkasından seslendi :

«Kızım, alacakların çoğaldı. Hepsini aklında tutamazsın. Gel şunları bir kâğıda yazıver.»

Oya, «Merak etme dedeciğim, ben hiç birini unutmam» diye dışarı fırladı. Hoplıya sıçraya giderken bir taraftan da şöyle bir şarkı tutturmuştu :

Babama tohum
Anneme ekmek
Dedeme sicim
Anneanneme toplu iğne.

Dükkâna girince bir paket tohumla iki ekmeği alıp parasını verdi. Bakkal :

«Daha başka ne istiyörsun» diye sorunca,

«Bir yumak sicim» deyip onun da parasını ödedi.

Alacakları tamam olmuştu ama elini cebine atınca bir lira arttığını gördü. Adama dönüp, «Bununla da bir şey alacaktım ama neydi unuttum. Bana biraz yardım edin de hatırlıyayım» dedi.

Bakkal aklına gelenleri sıralamağa koyuldu :

Patates, yağ, nohut, fasulye, tuz, su... Yoksa sebze miydi?

Oya, «Hayır hayır», dedi, «sebze değildi.»

Adam, «Öyleyse şeker veya çikolatadır» deyince çocuk : «Yoo... O hiç değildi. Öyle olsaydı hiç unutur muydum» dedi.

Bu defa tezgâhın önünde duran boş kutuların üstüne oturup düşünmeğe başladı. Dedesini dinleyip kendisine ısmarlanan şeyleri bir kâğıda yazmayışına pişman olmuştu.

Birden gözüne yerde duran parlak bir şey ilişti. İyice baktı. Bu bir toplu iğneydi. «Tamam» diye bağırdı. «Anneannem toplu iğne almamı tembihlemişti.»

Satıcı : «Yavrum» dedi, «bizde toplu iğne bulunmaz. Belki de şu karşıki dükkânda vardır. Bir de oraya bakıver.»

Oya, «Ziyanı yok» dedi ben hatırladım ya o da yeter. İyi ki biri şu iğneyi düşürmüş. Eğer onu görmeseydim hiç aklıma gelmiyecekti. Bu bana bir ders oldu. Bir daha alacaklarımı bir kâğıda yazmadan sokağa çıkmıyacağım.»

★ HALİME ★ HALİME ★ HALİME ★ HALİME ★ HALİME ★ HALİME ★ HALİME ★

HALİME — Almanya'da en çok satılan gençlik romanlarından biridir.

HALİME'yi — Şimdi Türk çocukları da okuyabilecekler. Çünkü:

HALİME — Doğan Kardeş'in Hediyelik Kitapları arasında yayınlandı

Bez ciltli, 210 sayfa, resimli, renkli kapaklı, iyi kağıda basılmış
Fiatı 10 Lira

★ HALİME ★ HALİME ★ HALİME ★ HALİME ★ HALİME ★ HALİME ★ HALİME ★

Karagözcük'ün Halk Oyunları raporu

Artvin ekipinden kızlar

Bitlis ekipi

Karagözcük — Babacığım beni 5. Halk Oyunları Bayramına gönderdiğin için sana çok çok teşekkür ederim.

Karagöz — Estağfurullah oğlum, estağfurullah. Pek mi sevdin halk oyunlarımızı?

Karagözcük — Bayıldım babacığım, bayıldım. İnsan bu bayramı yaşadıktan sonra, memleketimizin ne kadar büyük, ne kadar çeşitli, ne kadar renkli, ne kadar sesli olduğunu daha iyi anlıyor. Ne yazık ki, sen hasta idin de gelemedin.

Karagöz — Buna ben de çok üzüldüm doğrusu. Aksilik buna derler, işte. Hastalanmanın zamanı mıydı? Neyse... Bari sen bana anlat neler gördüğünü.

Karagözcük — Pek iyi, başüstüne babacığım, dilimin döndüğü kadar anlatayım. Ama o kadar ayrı sesleri, melodileri, hareketleri sözle nasıl canlandırabilirim. Bak sana birkaç resim de çektim. Ama renksiz. Onları renkli görmek, yine başka...

Karagöz — Orası öyle yavrum, fakat ne yapalım hiç yoktan daha iyi ya.

Karagözcük — Açık Hava Tiyatrosu çok güzel bir yer. İnsan içeriye girince gözleri kararıyor. Merdivenlerden ine ine yerini bulup yerleşince set set birçok insanların arasında olmanın sevincini duyuyor. Bayram havası, daha, içeriye girince insanı sarıyor.

Saat tam 9'da sahne ışıklandı. Davullar çalarak ekipler geçit resmine başladılar. Önce sırasıyla bütün ekipler sağdan ve soldan bir bir merdivenleri inerek tek sıra halinde sahneye geldiler. Her seferinde alkıştan etraf çınladı. Son ekip de gelip yerini alınca, ön safda renk renk kıyafetleriyle kızlar arkalarında saf saf yine çeşit çeşit kıyafetleriyle erkekler öyle haşmetli bir manzara yarattı ki, gözlerim yaşardı. Sonra hep bir ağızdan sağol diye bağırdılar. Yine bir alkıştır koptu. Sıraların sağa sola çözülüşü de çok göz alıcı idi. En

Denizli ekipi

sonunda koskoca sahnenin üstünde, ta dipte, iki küçük davulcu kaldı. Bunlar da sahnenin önüne kadar ilerlediler, halkı selâmladılar, biri sağa, biri sola giderek sahneyi boşalttılar. Hemen arkasından Artvin ekipi tulum çala çala sahneye geldi. Uzun boylu kara gömlekli, kara çizmeli on delikanlı ve kırmızı şalvarlı beyaz blûzlu iki kız karşımıza dizildiler. Alkışlar arasında spikerin sesi duyuldu. «Şimdi coşkun Çoruh'un çocukları size Atatürk'ün çok sevdiği ve bizzat oynadığı Atabarı'nı gösterecekler» deyince alkış büsbütün coştu. Artvinliler el ele tutuşup düz sıra halinde, yahut da halka halinde yaylanıp zıplıyarak, açılıp kapanarak birbirinden güzel çevik canlı oyunlar çıkardılar. Kızları da pek ince ve zariftiler. Hele bunların «Sarı Çiçek» oyununa bayıldım.

Artvinlilerin arkasından Bitlis ekipi geldi. Bunlar da yalnız erkek 10 kişi. Birbirine yapışmış gibi sımsıkı kenetlenmiş olarak davul zurna ile gayet canlı bir hava içinde sahneye girdiler. Bitlis oyunları da çok çeşitli. Sıra halinde, başlar öne eğik, bacaklar dalga dalga, sallana çalkalana halka doğru bir ilerleyişleri var, bayıldım.

Karagöz — Şimdi iyi hatırlıyorum, bundan evvelki bayramların birinde Di-

Bolu ekipi

Barana sohbetine gelmekte olan delikanlıları seyreden kızlar

Artık barana sohbetinde eğlence başlamıştır

Kayseri ekipinden kızlar

yarbakır ekipi de böyle bir oyun oynamıştı da halk pek beğenmişti.

Karagözcük — Bitlislilerin bir de Harkuşta adlı oyunları var. İkişer ikişer karşılıklı dizilip canlı bir çeviklikle ellerini zaman zaman havada birbirlerine çarpıyorlar, âdeta pençeleşir gibi. Avuçların böyle aynı zamanda birbirine çarpmasından doğan sesler müziğe ayrı bir canlılık veriyor.

Bunların arkasından Bolu'nun iki davulcusu geldiler. Aman babacığım görmeliydiniz. Bu iki davulcu ne marifetler yaptılar. Davullarını hoplatıcı bir tempoyla vura vura fırdolayı dönmelerini mi istersin, kırıta kırıta yürümeler, omuzlarını, karınlarını titretmeler mi? Davulu yere dayayıp üstüne iki büklüm eğilip başını meydan okurcasına iki yana sallamalar mı?

Karagöz — Bir zamanlar Kastamonunun Karayılan'ı da tek başına böyle güzel coşturucu davul oyunları oynardı.

Karagözcük — Arkalarından Denizli'nin Tavas ekipi çıktı. Saz eşliğinde çok güzel zeybekler oynadılar. Dizleri çıplak, belleri upuzun renk renk kuşaklarla sarılı, çam bölmesi gibi iri yarı insanlar, kahramanlar, gayet ağır oturaklı hareketlerle kollarını göklere açarak kartallar gibi havalandılar. Ve yerlere çöktüler.

Karagöz — Zeybek oyunları çok çeşitlidir oğlum.

Karagözcük — Öyleymiş babacığım. Bunların hemen arkasından Eskişer ekipi çıktı. Biri saz çaldı ikisi kaşıkla bambaşka bir tempo ve anlayışla yine zeybek oynadılar. Fakat daha hafif, daha oynak zeybekler. Bunların arkasından da Balıkesir'in Dursunbey kazasından gelen ekipten «Barana sohbeti» diye anılan bir oyunlu âdet seyrettik. Barana bir nevi gençlik kulübü imiş. Gençler her hafta böyle bir dostun evinde

toplanırlar, oyunlar oynayıp eğlenirlermiş. İşte bu âdeti bize sahnede canlandırdılar. Sedirler kondu, renk renk kilimler serildi, ocaklar, gaz lâmbaları yandı. Sokaktan da Barana ekipinin türküler söyliyerek sazlar ziller çalarak gelmeye başladığını duyduk. Evin önüne gelince, âdet üzere şıkır şıkır bir zeybek oynadılar. Sonra eve girdiler. Ev sahibi buyur etti; sedirlere terbiyeli terbiyeli dimdik oturdular. Ev sahibi «Rahat oturun arkadaşlar» deyince yayıldılar rahatladılar. Sonra türkülü, canlı oyunlarla âdetlerini canlandırdılar. Her oyuncu, kaşıkları kimin önüne bırakırsa, o oynamak zorundaymış. Böylece misafirlerin hepsi oyuna kalkarmış. Sonra gelecek haftaki toplantının kimin evinde olacağı yine bir türküyle belli olurmuş. O vakit ev sahibi, gelecek haftanın ev sahibiyle karşılıklı bir oyun oynarmış. Böylelikle sohbet de alkışlar arasında sona erdi.

Karagöz — Demek gençleri sokaktan, kahveden kurtarmak için böyle bir âdet varmış.

Karagözcük — Evet öyleymiş babacığım, ben de pek beğendim bu âdeti. Ne yazık ki, bizim böyle kulüplerimiz yok. Programın ikinci bölümünde Kayserinin Pazarören ekipi kadınlı - erkekli sahneye geldi. Bunlar bize tam su katılmamış Afşar Türkmen oyunları gösterdiler. Kadınların başlıkları çok hoştu, oyunları da birbirinden güzeldi. Kadınların hareketleri çok ince. Hele Turnalar, Serçe diye kuşları taklid eden iki oyun vardı ki, bayıldım.

Bunların arkasından Sakarya ekipini alkışladık.

Daha sonra da yine kadınlı erkekli Kırtıl köyü ekipi çıktı. Bunlar da renk renk başlıkları, kıyafetleri ile döne döne ne güzel bengiler oynadılar. Daha sonra Sivas'ın kadın halay ekipi sahneye çıkınca kıyamet de koptu, bir alkış bir alkış sorma.

Karagöz — Demek bu yıl Sivas bir kadın ekipiyle bayrama katılmış aferin onlara.

Karagözcük — Evet babacığım, kıyafetleri ve kendileri biribirinden güzel on kız. Bir halay çektiler anlatamam. Hele Madımak adlı bir oyun gösterdiler, halk da coşup elleriyle tempo tuttu. Madımak kırlarda yetişen bir nevi sebze imiş. Kızlar bunu elleriyle, iki büklüm yerlere eğilerek ve türkü söyliyerek toplarlarmış. Bu madımak oyununun havası hâlâ kulaklarımda.

Karagöz — Geçen yıl da Erzurum kadın bar ekipi, Yozgat kadın halay ekipi çok güzeldi.

Karagözcük — Çok alkış toplayan Sivas ekipinden sonra Tokat'ın Leveke köyü erkek ekipi çıktı. Bunlardan da apayrı oyunlar gördük. Hele Kartal Oyunu pek hoş, Kollarını iki yana açarak, kartallar gibi havada süzüldüler, sesler çıkardılar. Sonra ortadaki bir avın üstüne çullandılar, gagaladılar. Ve yine kanatlarını çırparak havalanıp gittiler.

Karagöz — Ah bu ne güzel bir okul oyunu olabilir.

Karagözcük — Sahi babacığım çok eğlenceli bir oyun. Bunların arkasından Trabzon'un yine yalnız kadınlardan kurulu Horon ekipi, nar çiçeği kırmızısı ceketleri, bal rengi kıvrım kıvrım peştemalları ve açık kahverengi şalvarları deniz mavisi baş örtüleri ile on kızımız önlerinde kemençe çalan erkek şefleriyle sahneye çıkınca yine alkıştan kıyamet koptu.

Karagöz — Kızlar horon mu teptiler?

Karagözcük — Evet babacığım, kızlar horon teptiler, hem görme ne canlı, ne coşkun bir horon oldu. Hırçın deniz dalgacıkları gibi çırpındılar, ağa tutulmuş balıklar gibi titreştiler, çırpındılar. Halk coştu ve böylece program da sona erdi.

Karagöz — Sana çok teşekkür ederim oğlum, bayramı görmedim ama sen o kadar güzel anlattın ki, sanki oradaymış gibi heyecanlandım. Bu arada bize bu güzel oyunları tanıtmak için büyük fedakârlıklara katlanan Yapı ve Kredi Bankası'na gördüğü bu büyük kültür hizmetinden dolayı ne kadar teşekkür etsek azdır.

HANGİSİ DOĞRU

1. **Atatürk Oratoryosunu kim bestelemiştir?**
   Ulvi Cemal Erkin - Adnan Saygun - Nüvit Kodallı
2. **Arcometre ne ölçer?**
   Hava basıncını - Sıvıların yoğunluğunu - Havanın nemini
3. **XVII. yüzyılda yaşamış ünlü gezgin Evliya Çelebi'nin gezip gördüğü yerleri uzun uzun anlatan Seyahatnamesi kaç ciltlir?**
   On - yedi - Dört
4. **Yurdumuzda ilk matbaa ne kurulmuştur?**
   1728 - 1730 - 1718
5. **Örümceğin kaç ayağı vardır?**
   Dört - Altı - Sekiz
6. **Kongo'nun başkenti neresidir?**
   Leopoldville - Elisabethville - Albertville.

(Cevabı sh. 4 de)

Bütün dünyanın sevdiği masal babası

Andersen'in hayat hikâyesi

BUNDAN 100 - 150 yıl önceleri Danimarka'da Odense şehrinde sırık gibi upuzun ve bir hayli çirkin bir çocuk yaşıyordu. Bu, şimdi masallarını bütün dünyanın zevkle okuduğu Hans Andersen idi. Hans'ın babası eskici, annesi de çamaşırcıydı. Öylesine yoksuldular ki, tek odalı bir kulübecikte oturuyorlardı. Ama çocuk yine de burayı çok seviyordu. Buranın her köşesi ilgi çekici eşya ile doluydu. Duvarlar resimlerle kaplıydı. Masaların, dolapların üstünde bardaklar, tabaklar, sürahiler parlıyordu. Kafesli pencereyi nane ekilmiş saksılar donatıyor, etrafı yeşil dallar süslüyordu. Pencereden süzülen ışıklar eskicinin takımlarını ve üstü kitaplarla dolu bir rafı aydınlatıyordu.

Hans bunların hepsini severdi, ama en çok parlak resimlerle süslü oda kapısına bayılırdı. Geceleri yatağına yatınca bu resimlere bakıp bakıp hikâyeler uydururdu. Gündüzün de merdivenle evin çatısına çıkmak çok hoşuna giderdi. Kendi kulübeleriyle bitişik evin arasındaki oluğun üstündeki saksıda annesi soğan, maydanoz yetiştirirdi.

Günlerini eski pabuçları tamirle geçiren babası, iyi öğrenim yapmış, görmüş geçirmiş bir adamdı. Kitapları çok sever, boş zamanlarında

Okuma merakı — Tavan arasında aç geçen günler — Hiçbir şeyden yılmayan çelik bir irade — Ve sonunda büyük zafer.

durmadan okurdu. Bu yüzden de o, fakir komşularından hattâ cahil karısından bile ayrı bir insandı. Hansla çok iyi anlaşırlardı. Birlikte sık sık kırlara gezmeğe giderlerdi. Babası oturup okurken çocuk kır çiçekleri toplayıp bunlardan kolyeler yapardı. Hans kırlarda koşup oynamaya hattâ babası gibi kitap okumağa bayılıyordu, ama derslere gelince... Doğrusu toplamalarla çıkarmalarla arası pek iyi değildi.

Evlerinin arkasındaki ufacık bahçelerinde kendi başına saatlerce oynardı. Annesinin önlüğüyle bir süpürge sopasından çadır meydana getirmişti. Buraya çekilip kendi kendine hikâyeler kurar dururdu.

Babası ona bir sürü oyuncak yapmıştı. Bunlar arasında bir ipi çekince şekil değiştiren resimler, değirmenin etrafında danseden değirmenci, bez bebeklerden yapılmış bir de tiyatro vardı. Küçük bez kuklaları giydirip süslemek, onları uydurduğu hikâyelere göre oynatmak Hans'ın en büyük eğlencesiydi.

Okula pek devamlı gitmezdi. Bir keresinde ufak bir kızla arkadaş olmuştu. Ona durmadan hikâyeler anlatırdı. Bunların hepsinin de kahramanı kendisiydi. Bir gün arkadaşının, «Hans aptalın biri» dediği kulağına gelince bir daha ona masal anlatmamağa karar verdi.

On bir yaşındayken babası öldü. Çok yalnız kalmıştı. Yine kuklalarını oynatıyordu, ama bu defa onu en çok ilgilendiren şey kitaplardı. Eline bir kitap aldı mı kendinden geçiyordu. En çok da piyesleri seviyodu.

Bir gün ırmak kenarında çamaşır yıkayan bir kadın Çin ülkesinin suyun dibinde olduğunu söyledi. Dünyaya ait pek bilgisi olmadığından

çocuk buna inandı. Kendi kendine «Belki de» diyordu, «mehtaplı bir gecede gelip burada şarkı söylersem Çin prensi sesime hayran olur. Beni de ülkesine götürür. Zengin olurum. Günün birinde yine Odense'e dönüp kocaman bir şato yapar, bugün beni küçümsiyenlerin gözlerini kamaştırırım.»

Gündüzün bir köşeye çekilip yalnız başına bir kitap okuyan yahut da kukla oynatan, geceleri kırlarda şarkı söyliyen çocuğa Odense halkı akıl hastası gözüyle bakıyordu. Elleri ayakları çok büyüktü Elbiseleri hep küçülmüş gibi dururdu. Sırık gibi bir boy, incecik boynunun üstünde kocaman bir baş, ufacık gözler onu çocukların eğlencesi yapmıştı.

Çevresinin alayları içine işliyor, çocukçağız herkesten kaçıyordu. Koca şehirde bir tek arkadaşı bile yoktu.

Civarda yaşıyan varlıklı asil aileler eskicinin çocuğuna pek acıyorlardı. Küçüğün büyük bir yazar, aktör ve şarkıcı olma gayretleri onları hayli eğlendiriyordu. İkide bir ona dersleriyle uğraşmasını öğütlüyorlardı.

Hans, 14 yaşında önemli bir karar verdi. Masallardaki kahramanlar gibi talihini aramağa çıkacaktı. Annesinden izin isteyip çıkınını aldığı gibi Kopenhag'a giden bir gemiye bindi.

Şehre varır varmaz baş balerinayı bulup ona hünerlerini göstermeğe başladı. Hemen ayakkabılarını çıkardı. Çoraplarıyla dansetmeye koyuldu. Şapkasını da bir davul gibi çalıyordu. Kadın çocuğun bu garip hareketlerine şaşırıp kaldı. Onu deli sanıp kapı dışarı etti. Hans bundan da yılmadı. Gidip tiyatro müdürünü buldu. Adam, yalnız tahsillileri sahne sanatkârı olarak aldıklarını söyleyip geri çevirdi. Ama bütün bunlar onun kendine olan güvenini biraz olsun sarsmıyordu. Başkalarına gülünç göründüğü halde kendisinin birçok bakımlardan üstünlükleri olduğuna inanıyordu.

Çok alıngandı. Etrafın bu alaycı tutumu onu yaralıyordu, ama günün birinde inanılmaz bir şeyin her şeyi değiştireceğinden emindi.

Kopenhag'da en fakir semtlerden birinde bir tavan arasında oturuyordu. Çoğunlukla aç dolaşıyordu.

Soğuktan donduğu, açlıktan midesi kazındığı halde onlara bunu belli etmiyordu.

Bir defasında bir piyes yazarak Kırallık Tiyatrosuna yolladı. Ne yazık ki çok geç-

DÜNYA'nın dört bucağından

7000 metreye çıkan İngiliz doktoru

Himalayaların yakın zamana kadar ulaşılamıyan, 7000 m. yükseklikteki Ama Dablan tepesine Dr. Michael Ward varmıştır. Mesleği operatörlük olan bu İngiliz, Everest fatihi Edmund Hillary'nin başarılı Everest gezisine de katılmıştı.

Denizlerde çiftçilik

Günümüzün en önemli problemlerinden biri de yeryüzündeki insanların günün birinde aç kalmasının önüne geçmektir. Daha şimdiden dünya nüfusu 2 milyar 900 milyonu bulmuştur. Her üç saniyede iki çocuk dünyaya gelmektedir. Bu artış hızına bakılarak, içinde bulunduğumuz yüzyılın sonunda dünya nüfusunun bugünkünün iki katı, yani 6 milyar kadar olacağı sanılmaktadır.

Bilginlerin çoğu, açlık tehlikesini önlemek için topraklar gibi deniz diplerinin de bakılıp işlenmesi gerektiğini ileri sürmektedirler. Çünkü yeryüzünde denizler karalardan çok daha fazla yer kaplamakta buna karşılık insanlara büyüklükleriyle orantılı olarak yiyecek verememektedirler.

Dünyada yalnız yıllık buğday üretimi 250 milyon ton olduğu halde denizlerin hepsinden elde edilen yiyecek maddeleri 18 milyon ton kadardır.

Bilginler denizlerin veriminin arttırılması için şunların yapılmasını istemektedirler: Bazı balık türlerini düşmanlarından korumak, balık stoklarını çoğaltmak için denizlerde, onların beslenip üreyebilecekleri barınaklar meydana getirmek.

Bilginlere göre deniz diplerinin de tıpkı topraklar gibi bakılıp gübreleneceği ileri sürülmektedir.

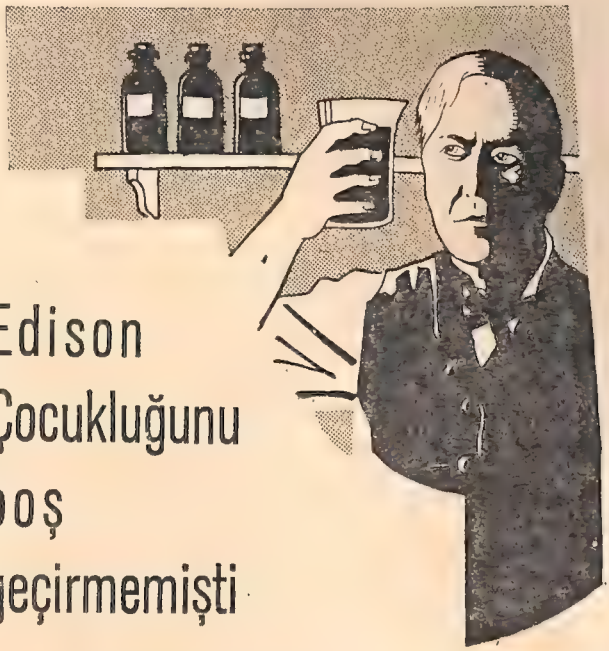

Edison Çocukluğunu boş geçirmemişti

Hepimizin bildiği gibi Edison ünlü bir mucittir. Evlerimizi aydınlatan elektrik ampullerinden başka pek çok yararlı buluşları vardır.

Edison on bir yaşındayken trenlerde gazete, şeker gibi şeyler satarak para kazanırdı. Bu arada bir hayli boş vakti vardı. Bunu boşuboşuna harcamıyor her dakikasını kitaplar okuyarak değerlendiriyordu. Kimya, fizik gibi bilimlere çok meraklıydı. Laboratuvar deneylerini anlatan bir kitap ele geçirmişti. Okuduktan sonra, öğrendiklerini uygulayabilmek için gereken şeyleri de edinmeye başladı.

Kondüktör, Edison'un deney yapmağa meraklı bir çocuk olduğunu anlayınca onun araçlarını getirip yük vagonunun bir köşeciğine yerleştirmesine izin verdi. Böylece artık boş zamanlarında deneyler yapabilecekti. Edison buna çok sevindi. Çalışma gücü kat kat artmıştı.

Kazandığı paranın bir kısmını annesine veriyor bir kısmıyla da gereken araç ve maddeleri alıyordu.

Yük vagonunun rafına yerleştirdiği kimyasal maddeler arasında fosfor da vardı. Edison bunun özelliklerini okuduğu kitaptan iyice öğrenmişti. Su içinde saklanması gerektiğini, eğer sudan çıkarılırsa, kibrit çakılmadan kendi kendine ateş alacağını biliyordu. Bu yüzden fosfor şişesinin üstüne sık sık su koyuyordu.

Bir gün kendisi yolcu vagonlarında gazete satarken tren birdenbire durdu. Sarsıntıdan fosfor şişesi yere düşüp parça parça oldu. Az sonra da alevler ortalığa yayılmağa başladı.

Edison geri döndüğünde kondüktör yangını söndürmeğe uğraşıyordu. Çok geçmeden işleri yoluna koydular ama memur çocuğa kızmıştı. Deney araçlarını kaldırıp attı. Edison bu yüzden işinden de kovuldu. Ama deneylerine son vermedi.

Annesi bodrumu temizleyip ona bir çalışma odası yaptı. Bu olaydan sonra Edison'un en çok dikkat ettiği şey de fosfor şişesi oldu.

Bugün fosfor kibrit başlarının yapımında kullanılır ama saf olarak değil de başka maddelerle karıştırılarak.

Bu hikâye okunduktan sonra kibrit başlarında kullanılan fosfora niçin başka maddelerin de katıldığı anlaşılıyor değil mi?

meden bütün ümitleri suya düştü. Piyesini çok saçma bulduklarından geri göndermişlerdi Bu yenilgiyi de cesaretle karşılamasını bildi. Bir piyes daha yazıp tekrar yolladı Bu defa okuyanlar yazarın ustalığına hayran kaldılar. Andersen'in dostlarına çocuğun okula gitmesi için kırala başvurmalarını söylediler.

Kıral da gereken yardımı yapınca Hans tekrar okula gitmeğe başladı. Yaşı 17 yi bulmuştu. Ufacık çocuklarla okumak onu çok üzüyordu. Daha sonra üniversiteye başladı. Bu arada tekrar şiirler ve piyesler yazmağa koyuldu. Hiçbiri beğenilmiyordu. Üstüste uğradığı başarısızlıklar karşısında hep, «Ben bunların üstesinden geleceğim» diyordu.

Kıral Frederick VI. yabancı ülkeleri dolaşması için kendisine para verince İtalya, Almanya, Fransa'ya git-

(Devamı sh. 35 de)

Sıtmayı Taşıyanlar

AĞUSTOSTA hatırı sayılır sıcaklar oldu. Biz yazları Göztepe'deki evimize gideriz, bahçe ile uğraşmasını, sebze, çiçek yetiştirmesini pek severim ve oğluma çiçekleri koparmaması için :

Dokunmayın çiçeklere,
Yazık olur emeklere.

diye tenbih ederim. O da söz dinler bahçeyi sular, domateslerin, biberlerin olmuşlarını toplar, annesine götürür. Hakikaten bu yıl, ağaçlar arasındaki evimiz sanki cennetten bir köşe olmuştu. Oğlumun bir arkadaşı var, ilkokulun beşine gidiyor, ismi Renan. Kırmızı saçlı, ateş gibi, zeki, çalışkan. Hele bir mecliste beraber olmayın, insanı soru yağmuruna tutar, sordukça sorar, birçok yeni şeyler öğrenir ve bilgi dağarcığını zenginleştirir, esasen babası okul arkadaşımdır. Ailece tanışır, sevişiriz. Her yıl onları birkaç günlüğüne yazlık evimize çağırmak isterim, ama sivri sineklerden ürktüğüm için buna pek cesaret edemem. Sözü uzatmıyalım, bu sene çağırmağa karar verdik, eksik olmasınlar, birkaç gün sonra geldiler. Balkonda oturduk, denize girdik, çiçekleri, yemişleri beraberce topladık.

Renan durur mu, hemen sormağa başladı.

— Doktor amca, buraların havası limonata gibi, bizim Boğazınki ise çok sert.

— Öyledir yavrum, renk renk çiçekler, ağaçlar yorgunluk giderir, insana neşe verir, yalnız her güzelin bir kusuru olur, maalesef bizim de bitmeyen bir derdimiz var.

— Nedir o?

— Ne olacak, karası, sivrisi ile sinek. Geçen yıl sizlere karasineklerin ne korkunç hastalıkları taşıdığını yazmıştım, hatırlarsın belki.

— Evet evet, okumuş, onlarla mücadele etmeyi öğrenmiştik.

— Sinek küçüktür ama mide bulandırır derler, ama iş yalnız midelerin bulanmasıyla kalmıyor, yüz göz şişiyor, uykular kaçıyor, gündüzün bütün zevki, tadı tuzu kayboluyor.

— Desenize bu gece pek uyuyamıyacağız.

— Yoo! Pencerelerinizde ince tel örgü var, odalarınızı da ilâçladık. Kolay, kolay gelip sizleri ısıramazlar.

— Aman doktor amca ısırırsa ne olur sanki, cırmi kadar yer yakar.

— Ne diyorsun, o senin bildiğin gibi değil. Bu ısırmaların bazısı insanın başına dert açar. Yalnız uykuyu kaçırsa pek önemli değil. Fakat içlerinde hastalık bulaştıranlar olursa, sıtma, malarya yapar, ateşi çıkarır, iştahı keser, insanı cılız, dermansız bırakır.

— Nasıl?

— Bir kere her sokuşta 2 - 5 miligram insan kanı ile karnını doyurmak ister. Eğer iyice doymadan kaçırılırsa, o zaman büyük bir sesle hücuma geçer, iğnesi ile deriyi damarı deler, hortumu ile kanı emer ve sıtma denen hastalığı aşılar. Bütün bu işleri erkekleri değil, hep dişi sivrisinekler yapar.

— Erkekleri sokmaz mı?

— Onlar karınlarını çiçek özsuları ile doyururlar, o yüzden insanları sokmaz-

(Devamı sh. 35 de)

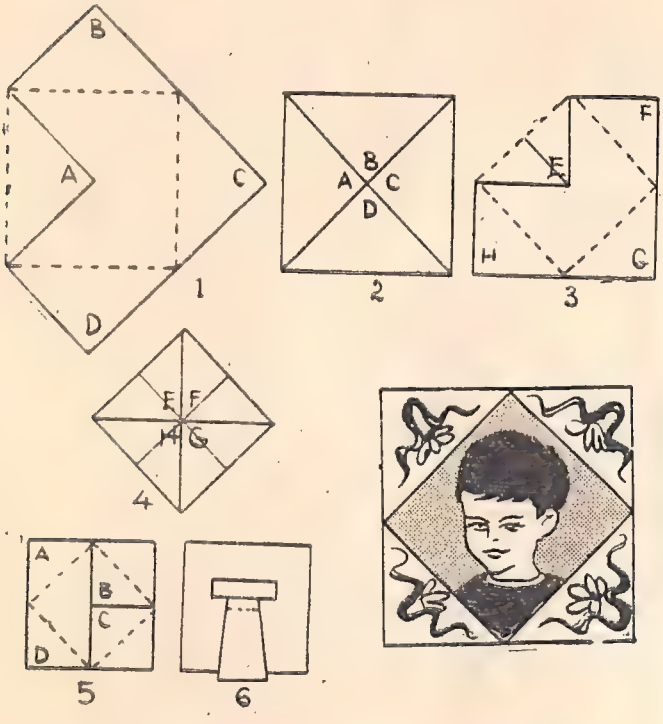

GÜZEL BİR FOTOĞRAF ÇERÇEVESİ

Tatilde çektiğiniz resimleri asmak için çok ucuz, yapılması çok kolay, buna karşılık oldukça güzel ve şık bir çerçeve.

Kartondan bir kenarı 25 cm. kadar olan bir kare kesin. Köşelerine A. B. C. D. harflerini koyun. Sonra bu işaretlediğiniz kısımları Şekil 1 de gördüğünüz gibi içe katlayın. Böylece Şekil 2 deki gibi bir kare elde edeceksiniz. Hiç açmadan tersine çevirin. Bu defaki karenin köşelerine de E. F. G. H. harflerini yazın. İlk yaptığınız gibi bunları da içe katlayın ve harflediğiniz uçları yapıştırın. Tekrar yüzüne çevirin. A. B. C. D. yazılı ufak kareleri ortalarından katlayın. Bunların üstüne resimler yapıp boyayın. Sonra da resmi içine yerleştirin. Eğer duvara asacaksanız ucuna iki delik delip kurdele geçirin. Masanızın üstüne koymak istiyorsanız çerçevenin arkasına Şekil 6 daki gibi bir karton parçası yapıştırın.

MEKTUP KUTUSU

Mektup, tebrik, posta kartı gibi şeyleri kolayca bulmanıza yarıyacak ve oraya buraya dağılmadan derli toplu tutacak hem faydalı hem de görünüşü çok güzel olan bir araç yapalım.

Kapalı bir karton kutu bulun. Bu işe en uygun olanı büyükçe bir şeker kutusudur. Alt kapağın yarısını resimde gördüğünüz gibi kesin. Bunu üst kapağın içine yerleştirip iyice yapıştırın. Böylece bizim mektup kutusu tamamlandı. Ama biraz da süslemek lâzım. Kutuyu elişi kâğıdı yahut yaldızla kaplayın. Sonra ufak şekiller kesip bunları da üstüne yapıştırın. Bir parça sicim veya kurdeleyi arkasına yapıştırırsanız artık onu istediğiniz yere asabilirsiniz.

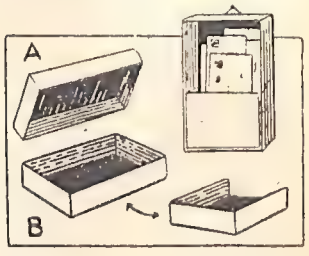

★

Yukarıda bir saatin aynadaki görüntüsünü görüyorsunuz. Acaba asıl saat kaçtır?

ÖZEL HAMURDAN ÇANAK ÇÖMLEK

Hamur için gerekli maddeler: İki fincan iri tuz, bir fincan sıcak su, bir fincan nişasta.

Bir fincan suya iki fincan tuzu koyup kaynatın. Başka bir kapta nişastayı soğuk suda eritin. Bunun üstüne sıcak tuzlu suyu katın. Koyulup berraklaşıncaya kadar karıştırın. Sonra bunu yağlı kâğıt üstüne dökün ve soğumasını bekleyin. Hamuru parçalara ayırın. Birini beyaz bırakıp diğerlerine toz boya karıştırın. Beyaz hamurdan bir parça koparıp bunu uzun; yuvarlak bir şişe veya buna benzer bir şeyle açın. Bu yassı hamurla bir şişe veya tenekenin üstünü kaplayın. Renkli hamurdan yaptığınız çiçek ve yaprak şekillerini de uygun yerlere yerleştirin.

Bu hamurdan çeşitli oyuncaklar yapabilirsiniz: ufak tabaklar, fincanlar, taslar ve daha birçok şeyler... Ama üstlerini renkli hamurdan şekillerle süslemeyi unutmayın. Sonra bunları bir yere koyun birkaç gün dursun. Sık sık yoklayıp, kururken beliren çatlakları elinizle düzeltin.

BİR KELİME OYUNU

Bu kelime oyununu bir veya birkaç arkadaşınızla oynayabilirsiniz. Herkes eline kâğıt kalem alır. Oyuncular aralarında herhangi bir kelime seçerek bunu kâğıtlarına yazarlar. Ondan sonra birbirlerine göstermeden bu kelimenin son iki harfiyle başlayan başka bir kelime bulurlar ve yeni bulunan kelimenin son iki harfini gözönüne alarak başka bir kelime ararlar. Oyuna böylece, önceden kararlaştırılan bir süre içinde devam edilir. Herkes elinden kalemleri bırakınca kâğıtlar ortaya çıkarılır. Bulunan kelimeler karşılaştırılır. İki kişi tarafından aynı kelime yazılmışsa bu kelimelerin üstü çizilir. Başkasında olmayan kelimeleri en çok kim bulmuşsa o oyunu kazanır.

ZARF İÇİNDE PUL YALLAMAYIN

Daha önce de bir kaç defa yazdığımız halde bazı kardeşlerimiz abone ve kitap bedeli karşılığı olarak yine mektup içinde pul göndermektedirler. Bunlar çok defa kaybolmaktadır. Bu konuda hiçbir sorumluluk kabul edemiyeceğimizi, bundan böyle her türlü siparişlerinizi ödemeli olarak veya posta havalesiyle «P. K. 1146 İstanbul» adresine bildirmenizi bir daha önemle rica ederiz.

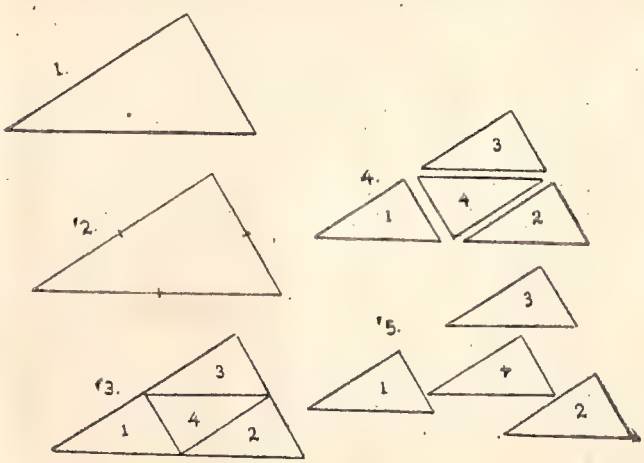

ÜÇGENLERİN MERAKLI ÖZELLİKLERİ

İstediğiniz büyüklükte bir üçgen çizin. Bildiğiniz gibi üçgen üç kenarlı, üç köşeli kapalı bir şekildir. Bunu kâğıt üzerinden dikkatlice keserek çıkarın. Köşeleri ikişer ikişer üst üste getirerek her kenarın ortasını bulun ve tırnağınızla bastırarak bu noktaları iyice belirtin. Kaleminizle bunları işaretledikten sonra şekil 3 teki gibi kenarların ortalarını birbirleriyle birleştirin. Böylece dört tane eşit üçgen elde ettiniz. Bunların eşit olup olmadıklarını anlamak için ilk çizdiğimiz büyük üçgeni Şekil 4 deki gibi keselim. 4 numaralı üçgeni tersine çevirdikten sonra hepsini üst üste koyun. Gördünüz mü? Nasıl da tıpatıp üst üste geldiler. Bunu çeşitli büyüklükte ve şekildeki üçgenlerle deneyin, hep aynı sonuca varacaksınız.

Sevdiklerinizi sevindirmek istiyorsanız onları Doğan Kardeş'e abone yazdırınız.

★

Doğan Kardeş dergisi ve kitapları çocukların en iyi arkadaşlarıdır.

★

Doğan Kardeş kitapları her kitaplığın demirbaşı olmalıdır.

Karanlığı delen ve uzaklığı yenen keskin göz

RADAR

RADAR uzaktaki cisimleri bir ekran üzerinde ana hatlariyle gösteren bir araçtır. Burada radyo, telgraf, telefonda olduğu gibi görüntüyü elektrik dalgalarıyla uzaya yayan bir verici yoktur. Çalışması yansıma temeline dayanır.

Çağımızın uygarlık yolundaki hamlelerinden en belli başlısı olan radarın, diğer bir özelliği de görüş gücünün üstünlüğüdür. Karanlık, sis, kalın bulut tabakaları ona engel olamazlar. Böylece geceleyin uçuşa çıkan radarlı bir uçağın pilotu yerdeki binaları, kendisi için büyük bir tehlike teşkil eden yüksek dağları, hava şartları ne olursa olsun, oturduğu yerde, önündeki ekrana bakarak kolayca görebilir. Durumunu gerektiği gibi düzenleyip yolunu tehlikesizce bulur. Yine bu aracın yardımıyla gemiler sisli havalarda, kayalara ve diğer deniz taşıtlarına çarpmadan istedikleri yerlere gidebilirler. Radar onlar için önemli bir yol gösterici, karanlıkları, sisli, uzaklığı yenen keskin bir gözdür. Barışta olduğu gibi savaşta da bu değerli özelliklerinden faydalanılan bir araçtır. Bombardıman uçakları geceleyin veya çok yükseklerden kendilerini belli etmeden hedeflerini radarla bulurlar. Yerdeki radar tesisleri, düşman uçaklarını gözleyip uçaksavar toplarını onlara yöneltirler.

BU SATIRLARI ANNE ve BABANIZA OKUYUN

Çocuklarını seven, onların geleceğini düşünen ana babalar, yavrularını Doğan Sigorta'nın tahsil ve çeyiz sigortalarına yazdırırlar. Çocuklar için hazırlanan bu sigortalara ne kadar erken başlanırsa elde edilecek istifade o kadar fazla olur.

Radar nasıl işler?

Radarın nasıl çalıştığını anlamak için yankının ne olduğunu, yankıyla uzaklığın nasıl ölçülebileceğini bilmek gerektir.

Bir dağ, kayalık, orman gibi sesin yayılmasına engel

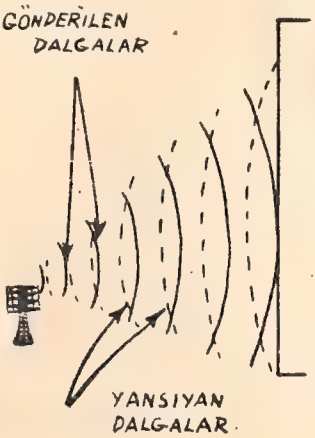

olan, onun çarpıp geri döneceği bir yerden biraz uzakta durup bağırırsanız az sonra sesinizi tekrar duyarsınız. Buna yankı denildiğini hep bilirsiniz. Sesin gidişiyle dönüşü arasında geçen zamanı kesinlikle ölçtükten sonra dağın, ormanın veya önümüzdeki engelin uzaklığını kolayca hesaplıyabilirsiniz.

Radar da bu yankı esasına göre çalışır. Önce etrafına radyo dalgaları yayar, sonra katı cisimlere çarpıp yansıyan dalgaları toplıyarak hem bir ekran üstüne düşürür, hem de tıpkı bizim yaptığımız gibi, bunların ne kadar zamanda döndüklerini ölçer.

Radar etrafa dalgalar yayınlayan bir alıcıyla bunları toplayan bir vericiden meydana gelir. Verici özel bir radyo yayım istasyonu gibi işler. Belirli aralıklarla yüksek titreşimli radyo dalgaları yayınlar.

Saniyenin milyonda biri kadar süreyle dalga verir. Sonra durur. Bu da saniyenin binde biri kadar sürer. Sonra tekrar çalışmağa başlar. Radar işledikçe bu böyle devam eder. Alıcı, radyo alıcısına pek benzemez. Çünkü yansımış radyo dalgalarını resme benzer bir takım şekillere çevirir.

Şimdi yayılan dalgalara ne oluyor onu görelim :

Bunlar bulutlar arasından, sisten kolayca geçerler. Karanlık da engel olmaz kendilerine. Katı bir cisme çarpıncaya kadar giderler. Yollarını kesen böyle bir şeyle karşılaşınca da yansırlar. Geldikleri gibi dalgalar halinde tekrar radara dönerler. Alıcı bunları ufak ışıklı noktalar halinde katot ışınları denilen özel ışınlarla aydınlatılmış bir ekrana düşürür.

Eğer verici, radyo dalgalarını yalnız bir yönde yaysaydı bir uçak altındaki yüzeyin, siste ne durum gösterdiğini, deniz ortasındaki bir gemi de, sağında solunda nelerin bulunduğunu anlıyamazdı. Bu engel de radarların antenlerinin düzenli olarak dönmesi sağlanarak önlenmiştir. Belki de dikkat etmişsinizdir, gemilerdeki radar antenleri durmadan döner. Böylece her tarafa dalga göndererek çevresini tarar. Uçak da aynı şekilde dönen anteniyle aşağıyı araştırır.

Bir uçağın üzerinde bulun-

duğu yer düzdüz bir toprak parçası olsun. Vericiden aynı zamanda çıkan radyo dalgaları yerde hiçbir engebe olmadığı için yansıyıp aynı anda ekrana dönecektir. Bu yüzden de ekranda yeri gösteren kısım eşit koyulukta noktalar halinde belirecektir. Eğer aşağıda büyük bir bina, bir ağaç veya bunun gibi bir şeyler varsa radyo dalgaları yeri tararken bu çıkıntılara çarpacaklarından yere çarpanlardan daha çabuk geri dönecek ve ekranda açık renkli noktalarla görülecektir.

Yerden ve yer üstündeki girinti çıkıntılardan yansıyan dalgaların ekran üzerinde meydana getirdiği resim uçağın bunlara göre durumunu gösteren bir harita gibidir. Uçağın yeri ekranın ortasındaki ışıklı bir noktayla belirmiştir. Böylece pilot gereken doğrultuya yönelebilir.

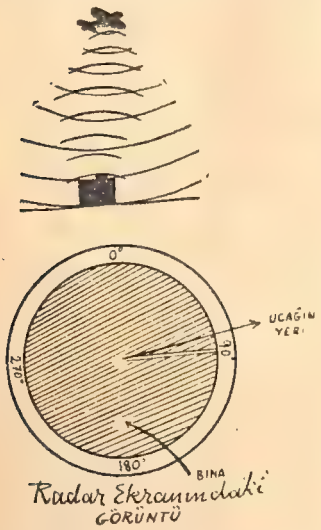

Radar Ekranındaki GÖRÜNTÜ

Görüldüğü gibi, bu araç geceleyin, siste, kötü havalarda yola çıkan kaptanların, pilotların yardımcısıdır. Hava alanlarındaki yer radarları da iniş şartları elverişli olmadığı zaman uçakları gözliyerek kolayca yere inmelerini sağlarlar. Uçak yerdeki radarın ekranında ışıklı bir nokta olarak belirir. Gözleyici telsizle pilota ineceği yeri bildirir.

Bunları Biliyor muydunuz?

Kuşlar, böcekler birbirleriyle nasıl anlaşırlar?

BÖCEKLERİN de kendilerine göre bir anlaşma yolları vardır. Bunlar ağızlarını oynatmadıkları gibi, ses de çıkarmazlar. Konuşurlarken duyargalarını kullanırlar

Karıncalar ve arılar hep bu dokunma usulüyle emir alıp verirler. Böceklerin duyargalarını birbirlerine değdirdiklerini gördüğünüz zaman onların kendi dilleriyle bir sohbete daldıklarını anlıyabilirsiniz.

Kuşların konuşurken çıkardıkları sesler öterken çıkardıklarından apayrıdır. Birbirleriyle anlamını ancak kendilerinin bildikleri özel seslerle anlaşırlar. Meselâ, düşmanın yaklaştığını bildiren tehlike işaretini duyunca hepsi birden dağılır.

Ana tavuğun civcivlerini kanatlarının altına toplamak istediği zamanki seslenişinin her zamankinden ne kadar değişik olduğuna dikkat etmişsinizdir herhalde. Kuşlar da ağaç dallarına konup cıvıldaşarak birbirleriyle konuşurlar.

Kuzey Amerikaya ilk önce ayak basan kimdir?

Kristof Kolomb adlı Portekizli bir gemicinin denizden, doğuya gitme yolunu araştırdığı İngiltere kıralı VII. Henry'nin kulağına gelince hiç de memnun olmadı. Kendi kendine «Öyleyse, dedi John Cabot haklıymış. Keşke ona istediği gemiyi verseydim. Böylece İspanyolları geride bırakırdım. Ama yine de geç kaldım sayılmaz. Daha Kolomb ne Çin'e vardı ne de Japonya'ya.»

1497 de John Cabot 18 kişilik tayfasıyla Bristol limanından doğuya, zengin Asya ülkelerine gitmek üzere yola çıktı.

İzlanda, Grönland yolunu tutarak Kuzey Amerika kıyılarına geldiler. Cabot Asya'ya vardığını sanıyordu. Cabot karada hiçbir yerde canlı izine rastlamadı. Ama ufak hayvanları yakalamak için kurulmuş tuzaklar gördü. Ağ yapımında kullanılan bir de kemik iğne eline geçti. Denizde gemiden sarkıtılan sepetlerle bile kolayca yakalanabilecek kadar çok morina balığı vardı.

John Cabot, İngiltere'ye dönüşünde parlak bir törenle karşılandı. Ertesi yıl bu defa beş gemiyle yola çıktı. Amacı Atlas Okyanusunu geçip hep güneye giderek Çin'e varmaktı. Fakat ikinci seferine çıkan Cabot'dan bir daha haber alınamamıştır. En kuvvetli ihtimal, donanmanın şiddetli bir fırtınaya yakalanarak batmış olmasıdır. John Cabot Asya'ya vardığını sanarak New Foundland'a ayak basmıştı.

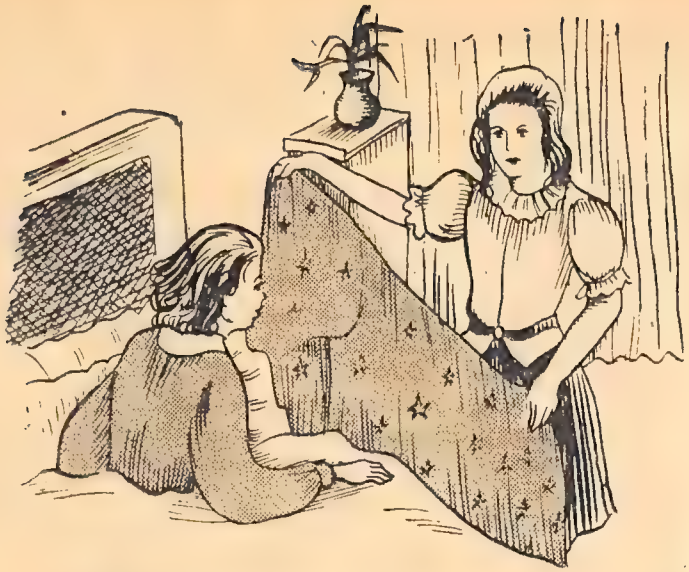

Tatlı bir rüya

GÜNSEL ne yapacağını bilmiyordu. Sevinçten gülmeli mi yoksa korkudan ağlamalı mı idi Sekiz yaşına bastığı halde şimdiye kadar böylesi başına gelmemişti. Annesi yatağına yatırmış ve her akşam olduğu gibi bir masal da söyliyerek odasına dönmüştü. Annesi kızın odasından çıkınca kapı birden bire açıldı, içeri Günsel'in şimdiye kadar hiç görmediği üç kişi girdi. Bunların ikisi kadın, birisi de Günsel'den biraz ufak bir kızdı. Kadınlardan biri kapıyı kapadı, diğeri de küçük kızla birlikte Günsel'in yatağına doğru yürüdü. Günsel yüreği çarparak :

— Ne istiyorsunuz, diye sordu.

Kadın :

— Seni almak istiyoruz, dedi, haydi ayağa kalk, şu getirdiğimiz elbiseyi giy.

Günsel yatağında donakaldı.

— Beni götürmek istiyorlar, diye düşündü, baksanıza elbise de getirmişler Şimdi ne yapmalı? Bu kadınların hiç birisini tanımıyordu. Bunlar küçük çocukları dağa kaldıran çingene kadınlar olmasın sakın.

— Anneme, babama danıştınız mı?

— O kadar fazla sorma Selocuğum, dedi kadın, haydi kalk, geceliği çıkar şu altın ve gümüş yaldızlı elbiseyi giy. Biraz çabuk olmamız lâzım.

Olur şey değil, bu kız Günsel'in annesinin onu arasıra «Selo» diye çağırdığını nereden biliyordu? Her halde annesinden sormuş da öğrenmiş olacaktı.

Nihayet kalkıp bu altın ve gümüş yaldızlı elbiseyi giymeğe razı oldu. Yüreği biraz rahatlamıştı. Öyle ya, annesi babası kapıyı açmasalar bunlar içeri nasıl girebilirlerdi?...

Şöyle bir sıçrayarak yataktan kalktı Hemen geceliği çıkardı. Elbiseyi vermesini kızdan isterken iki kadın hemen gelip Günsel'in başından elbiseyi geçirdiler, beyaz bir tarakla saçlarını taradılar.

Aman saçları da ne güzel parıldıyordu Şimdiye kadar hiç bunun farkında olmamıştı. Kadınlardan biri kapıyı açtı. Sokağa çıktıkları zaman bir de ne görsün, kapının önünde mavi bir otomobil beklemiyor mu? Otomobilin kapısını açan şoför hiç de yabancısı değildi. Her halde bir yerde görmüş olacaktı. Fakat nerede?... Bir türlü hatırlamıyordu. Şoförün yüzüne baktı, adam gülümsedi Nihayet tanıdı. Bu annesinin çok iyi dostu bir bayanın şoförü İsmaildi. Fakat bugün her nedense arkasında her zaman giydiği deri ceketi yoktu. Hemen arabaya girdi. Şoför de yerine geçerek arabayı sürdü. Günsel etrafına bir göz gezdirdi. Arabanın dışı mavi fakat döşemesi sarı idi. Kadınların yüzüne bakmadan :

— Nereye gidiyoruz? diye sordu.

Küçük kız canı sıkılarak :

— Nene lâzım, diye cevap verdi.

Günsel :

— Acaba bu kızın adı ne? diye düşündü. Okul arkadaşım Harika'ya pek benziyor ama bunun saçları ve elbiseleri çok güzel, her halde ondan zengin olmalı.

Günsel otomobilin penceresinden dışarı bakmağa başladı Baktı, baktı, fakat geçtiği yerleri hiç de bulunduğu şehire benzetemedi. Bir takım ormanlardan geçiyorlardı. Etrafta çam, gürgen, fındık, böğürtlen ağaçları görünüyordu. Günsel böğürtlenleri ne kadar da severdi. Fakat otomobil o kadar hızlı gidiyordu ki, bunları koparmak için durmasına imkân yoktu.

Bu orman yolculuğu çok uzadığından Günsel'in canı sıkılmağa başladı. Öyle ya, hiç kimse konuşmuyordu. Bir şey sorsa bile aldığı cevap :

«Nene lâzım» dan ibaretti. Keşke yatağından çıkmasa idi

Nihayet otomobil bir gölün kenarında durdu. Şoför hemen otomobilin kapısını açtı ve içindekileri selâmla-

dı. Günsel kendisini şoföre tanıtmak istedi ama sonra vazgeçti. Çünkü gölün üstü birdenbire kaynaştı. İçinde yaldızlı elbiseli kızlar bulunan bir takım kayıklar göründü. Kayıklara siyah kuğular koşulu idi. Her kayıkta beyaz sakallı bir cüce oturuyor ve kuğuların dizginlerini elinde tutuyordu. Bir anda bütün kayıklar sahile yanaştılar Günsel'i evinden alan kız göle yanaşarak :

— Günsel geldi, Günsel geldi, diye bağırdı.

Günsel :

— Ne tuhaf şey, diye düşündü. Bunlar beni hiç tanımazlar, benim geldiğimi bağırarak söylemeğe ne lüzum var?

Kendisiyle beraber gelen kadınlara dönerek bunun ne demek olduğunu sormak istedi. Fakat etrafına bakınca ne kadınları, ne de şoförü görebildi. Hepsi birdenbire kaybolmuştu. Sahilde bir beraber geldiği kız bir de kendisi vardı

Günsel hemen oradan kaçmak istedi. Fakat nereye gidebilirdi. Hiçbir yeri bilmiyordu. Şaşkınlıktan bir müddet etrafına bakındı durdu. Bu arada küçük kız kendisine doğru gelerek :

— Haydi gidelim, yerimiz biraz uzakça, dedi ve Günsel'in elinden tutarak onu gölün suları içersine doğru götürmek istedi.

Günsel :

— Beni nereye götürüyorsun, ben yüzmek bilmem, diye bağırdı.

Kız :

— Ben de bilmem, diye cevap verdi, esasen burada yüzme bilmeğe lüzum da yok.

Suyun içinde yürümelerine devam ettiler

Günsel kendi kendine :

— Olur şey değil, diye düşündü, su dizlerime kadar geldiği halde elbisem hâlâ kupkuru, eteklerimi de kaldırmamıştım.

Bunları düşünürken aşağıya doğru baktı. Bir de ne görsün, elbisesinin ıslanmaması için kırmızı balıklar eteğini yukarı kaldırmıyorlar mı?... Günsel gölde o kadar ilerledi ki, artık sahili göremez oldu. Cücelerin bulunduğu siyah kuğulu kayıklar geldiler, Günsel ile kızın etrafında bir halka çevirdiler. Diğer kayıklarda bulunan kızlar ayağa kalkarak başlarıyla selâm verdiler. Cüceler yerlere kadar eğildiler ve kayığın içinden müzik âletleri çıkardılar. Birisinde bir keman, diğerinde bir flüt, bir üçüncüsünde bir harp vardı. Cücelerin en yaşlısı birden bir piyano çıkardı ve kayığın içine yerleştirdi. En yaşlı cücenin kayığında oturan kız piyanonun kapağını açtı ve perdelere dokundu. Diğer kızlar da öbür müzik âletlerini aldılar ve aynı ahenge uydular. Biraz sonra Günsel'le beraber gelen kız birdenbire gölden yükselen alçak bir duvarın üstüne çıktı ve sağ elini yukarı kaldırdı. Elinde ince bir kamış değnek vardı. Elin kalkmasıyla da çok içli bir müziğin güzel nağmeleri işitildi. İlâhi bir kuvvetle Günsel'in ağzı açıldı, güzel bir ses müziğe iştirak etmeğe başladı. Günsel içinden :

— Aman Allahım, bu benim sesim mi? diye sevinip duruyordu.

Günsel evvelâ «Göl Çocuğu» şarkısını, sonra da «Ormanlarda dolaşan adam» serenadını okudu. Bunun ardından orkestraya şeflik eden eli değnekli kız; Günsel'in kayığa binmesini rica etti. Günsel hemen kayığa atladı. Arkasından kız da kayığa bindi ve Günsel'in yanına oturdu. Günsel artık dayanamadı :

— Bu gümüş kuğular nedir, diye sordu, beni niçin bu kadar güzel karşıladılar, anlamak istiyorum.

Kız :

— Artık sana her şeyi söyliyebilirim, dedi, sen şimdi «gece kıraliçesi» sin.

Günsel hayretle :

— Gece kıraliçesi mi? diye sordu, Ne münasebet. Benim adım Günsel, kıraliçelerle ne ilgim olabilir?

Kız :

— Hayır, diye cevap verdi, bu gece kıraliçemiz sensin, biz her gece bir kıraliçe seçeriz.

— Peki, neden başkasını seçmediniz de beni seçtiniz?

— Biz güzel rüyalar gören kızları seçeriz.

— Arkadaşım Harika'yı niye seçmediniz? O güzel rüyalar görmüyor mu?

— O da görüyor, onun da sırası gelecek.

Bu konuşma arasında kayık gölün ortalarına doğru

(Devamı sh. 50 de)

UZAY

(Baştarafı sh. 4 de)

Domingo Aya giderken yerçekimi bulutların üstünde bir yerde sona eriyor. Oysaki, bugünkü bilgilerimize göre, yerçekimi uzayda bir noktaya gelince ansızın yok olmaz Uzaklık çoğaldıkça yavaş yavaş azalır. Yine de yerçekiminin bütün sırlarını çözmüş değiliz. İkinci olarak, Domingo, Aya inerken Ayın çekimine kapılmıyor. Demek ki Ayın çekiminin dünyanınkinden çok daha az olduğunu öğrenmişler. Üçüncüsü, Domingo dünyanın döndüğünü görüyor. Kitap yazıldığı zaman dünyanın kendi ekseni etrafında dönüşü ortaya atılan yeni fikirlerden biriydi.

17 nci yüzyılda daha birçok uzay macerası yazıldı. Bu kitapların kahramanları bugün akla hayale gelmiyen çeşitli şekillerde Aya gittiler. Diğer taraftan bilginler de yeni yeni gerçekler öğrenmişlerdi. Kuvvetli teleskoplar yapılınca bir şey bilginlerin dikkatini çekti: Ayın yüzünde bulut yoktu. Bulut olmayınca Ayda su buharı ve su da olamazdı. Belki hava da yoktu. Deniz gibi görünen yerler geniş düzlüklerden başka bir şey değildi.

Bugünkü ay haritalarında da «deniz» adı verilen düzlükler gösterilir, fakat bunların deniz olmadığını bilmiyen yoktur. Ayın havasız, susuz, canlısız bir dünya olduğu artık anlaşılmıştır.

17 nci yüzyılda hayalî uzay maceraları yazılırken insanlar gerçekten bir zaman sonra Aya gidebileceklerini düşünmeye başladılar. Bunu gerçekleştirecek tek şey iyi bir makine olabilirdi. Eğer kol kuvvetiyle işletilecek bir makine yerçekimine karşı koyup bir uzay gemisini uçurabilirse uzay yolculuğu başlıyacaktı. Uzay yolculuğunun bu kadar basit görünmesinin sebebi, o çağda uzay hakkında birçok şeylerin bilinmemesiydi.

17 nci yüzyılın sonlarına doğru büyük bir Alman astronomi bilgini ve matematikçisi olan Kepler, uzay yolculuğunun gerçekleşmesini uzun zaman için imkânsız kılan bir keşif yaptı. Kepler matematik yoluyla Mars gezegeninin yörüngesi üzerinde hiçbir karşıt kuvvetle yahut sürtünmeyle karşılaşmadan hareket ettiğini ispatladı. Eğer Marsla çevresi arasında hiçbir sürtünme olayı meydana gelmiyorsa demek ki uzay boştu, hava yoktu. O devrin motorları her hangi bir taşıtı boşlukta yürütemezdi. Çünkü hava olmadan motor işlemezdi. Motoru işletecek yakıtın yanması için hava lâzımdı Bu yüzden atmosferin dışına çıkmak imkânsız görünüyordu.

Yemek Pişiriyoruz

Ekmekli Süt Çorbası

Ekmeği ince ince dilimledikten sonra ızgarada hafifçe kızartın. Sonra bunları ufak dilimler halinde çorba kâsesine doğrayın. Çorbaya yetecek kadar sütü bir tencerede biraz şekerle kaynatıp indirin. Bir kap içinde bir iki yumurta sarısını iyice karıştırıp içine koyun. Sonra bunu kâsedeki ekmeklerin üstüne dökün.

Elma Tatlısı

Sertçelerinden bir kilo kadar elmayı soyup ortadan ikiye bölün. Keskin bir bıçakla sap tarafından çekirdek yataklarını çıkarın. Sonra bunları kestirilmiş hafif şeker şerbetiyle (içine yarım limon sıkılmış kaynatılmış şekerli su) orta ateşte yavaş yavaş kaynatın. Elmalar pişince tabaklara yerleştirip soğumağa bırakın. Sonra üstlerinde soğuk şerbet gezdirip ortalarındaki çukur yerlere kaymak koyun.

Yoğurt Tatlısı

Bir kâse yoğurdu kaşıkla ezip üstüne iki kâse un koyarak yoğurun; üstüne üç yumurta, bir çay kaşığı karbonat koyup sulu bir hamur yapın. Sonra da tavada kızgın tereyağına kaşıkla kısım kısım akıtın ve üzerine de soğuk şerbet dökün.

Zeytinyağlı Kurabiye

Gerekli malzeme :

650 gr. un
1 çay fincanı şeker
1 çay fincanı zeytinyağı
5 yumurta

Bunları karıştırıp iyice yoğurun. Hamurdan yuvarlak kurabiyeler yapıp tepsiye dizin. Fırında pişirdikten sonra da âfiyetle yiyin.

BİLMECE BULMACA...

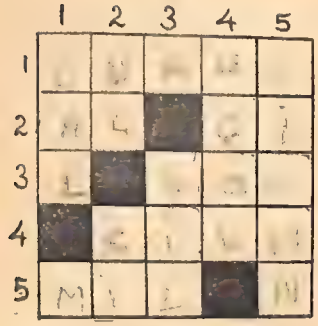

Soldan sağa :

1 — Bir organımız.
2 — Tok değil, sonuna ğ konulursa pişmemiş.
3 — Kolu hareket ettirir.
4 — Tersinden okunursa yansıma.
5 — Bir uzaklık birimi.

Yukardan aşağıya :

1 — Arının yaptığı.
2 — Bitim noktası. Bir nota.
3 — Yumuşak toprak.
4 — Bir hava taşıtı.
5 — Senenin dördüncü ayı.

Hazırlayan: Taner Kendi
(Çözümü sh. 46 da)

BİRKAÇ BİLMECE

(C) iken (O) olur,
(O) iken (C) olur.
(AY)

★

Ne kanı var, ne canı,
Beş tanedir parmağı.
(ELDİVEN)

★

Mavi atlas,
İğne batmaz,
Makas kesmez,
Terzi dikmez.
(GÖKYÜZÜ)

★

Baharı haber verir,
Bülbüle neşe verir.
(GÜL)

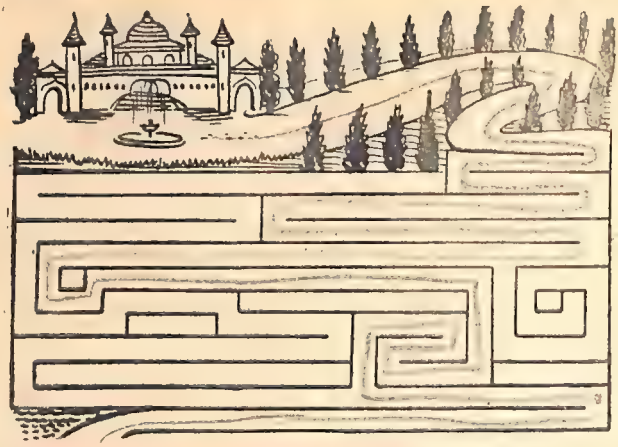

Külkedisi arabasına binip saraydaki eğlenceler için yola çıkmış. Siz kendisine yol gösterebilir misiniz?

Resim 0 dan 8 e kadar (6 hariç) olan rakamlar bir araya getirilerek yapılmış. Acaba her birinden kaçar tane var?

Küçük Usta

AHMET bey bir bankada memurdu. Her sabah erkenden işe gider gece geç vakit dönerdi. Çalışarak geçirdiği kocaman bir haftanın yorgunluğunu, pazar günleri evdeki kırık döküğü onararak çıkarırdı. Evde ustalık yapmak onun en büyük eğlencesiydi. Ahmet bey çalışırken dinlenmenin yolunu bulmuştu. Güzel günlerde, açık havada iş görür, bahçenin etrafını çeviren parmaklıkları boyar, eskiyenleri değiştirir, kapıyı tamir eder, kısacası, her seferinde kendisini oyalıyacak bir şeyler bulup çıkarırdı.

Yağmurlu, soğuk pazarlarda içerdeki işlerle uğraşırdı.

Ahmet bey neyi onarmağa kalksa, oğlu Gündüz yanı başından ayrılmaz, oyuncak testere ve keseriyle elinden geldiği kadar babasına yardım etmeğe çalışırdı.

Çok sıcak bir pazar günü Gündüz'le babası eskiyen merdiven basamaklarını değiştiriyorlardı. Oğlu, Ahmet beyin gerçekten çok işine yarıyordu.

Babası kocaman kalasları testereyle keserken kaymasın diye onları tutuyor, çivi uzatıyor, çekici veriyor, kaybolan şeyleri arayıp buluyordu. Ahmet bey tahtayı keserken bir taraftan da içinden şunları geçiriyordu:

«Küçük ama çok işe yarıyor. Yavrucuğum, nasıl da her şeye canla başla sarılıyor.» Sonra yüksek sesle,

«Gündüz» dedi, «elin bu işlere çok yatıyor. Bana kalırsa günün birinde yaman bir usta olacaksın. Ama daha vakit var. Hele bir on yaşına bas, o zaman sahici testereyle, çekiçle çalışmanın ne zevkli bir şey olduğunu anlarsın.»

Gündüz: «Bunun için de tam üç uzun yıl beklemem gerekiyor» deyince babası gülerek, «İyi ya, oğlum» dedi, «o zamana kadar da bir ustaya gerekli araçların parasını ancak biriktirirsin.»

Gündüz aklı ermeğe başladığından beri kumbarasına her gün mutlaka para atardı. Çok tutumlu bir çocuktu. Harçlıklarının pek azını harcardı. Böylece daha o zaman bankada epeyce parası birikmişti.

Pazartesi annesinin çamaşır günüydü. Öğle yemeğini biraz geç yiyeceklerdi. Ama çocuğun karnı hayli acıkmıştı. Ne zaman hazır olacağını sormak için mutfağa koşarken banyo kapısından dışarı doğru suların sızdığını gördü. İçeri girdi. Banyo sular altında kalmıştı. Annesi bileklerine kadar su içine batmış, musluğu yapmağa çalışıyordu. Çocuğu görünce çok sevindi. Hemen dert yanmağa başladı:

«Olanları görüyor musun? Musluk bozuldu. Tamirciye telefon ettim, bir yere gitmiş dörtten önce gelemezmiş. Ne yapacağımı şaşırdım kaldım. O gelene kadar evin her tarafını sular basacak.»

Gündüz:

«Üzülme anneciğim, dedi. Ben onun kolayını bulurum. Suyu vanadan kesersek musluğa da gelmez. Babam geçenlerde yaparken iyice dikkat etmiştim. Bu iş için hangi aracın kullanılacağını da biliyorum.»

Koşup babasının iş takımlarını koyduğu sandıktan gerekli araçları aldı.

Eliyle banyodaki su borusunun üstündeki yuvarlak bir şeyi göstererek, «İşte şunu çevirince su kesilecek» dedi.

Annesi bir boruya bir de çocuğa bakıp,

«Vazgeç yavrum» dedi, «boyun oraya yetişmez.»

Çocuk sabırsızlıkla atıldı:

«Sandalyenin üstüne çıkarım. Öyle zor bir şey de-

HÜRRİYET

Bir kuşum vardı adı hürriyet,
Kafese koyunca hastalanırdı
Serbes bırakınca neşelenir,
Yanımdan ayrılmazdı.
Bir kuşum vardı adı hürriyet,
Yanımda olmadığı zamanlar
Sıkıntı duyardım
Ve onu ararım.
Bir kuşum var adı hürriyet
Onun için kanımı canımı verdim
Aradım, buldum
Şimdi rahatım.

Ömer Zafer GÖKTÜRK

Dil Köşesi

Dil insanların karşılıklı anlaşma aracıdır. Düşüncelerin eksiksiz anlatılması için dilin iyi bilinmesi gerekir. Bir dili iyi bilmek o dilde çok kelime öğrenmiş olmak, kelimelerin anlam ayrılıklarını seçmek, düzgün cümle kurmak, konuşurken sözleri doğru telâffuz etmek demektir. Dili iyi bilmek daha iyi düşünmeyi, anlamları çabuk ve eksiksiz olarak kavramayı sağlar. Dilimizi iyi bilmemiz, yanlışsız kullanmamız yurttaşlık ödevimizdir de... Dil köşesi size türkçemizin zenginliklerini tanımanızda, bozuk kullanışlardan kurtulmanızda yardımcı olacaktır.

ALIŞTIRMALAR

1. **«Büyük, iri, koca, koca[illegible]u, yüce»** sözleri arasında anlam bakımından ne gibi ayrılıklar vardır? Bu sözleri birer cümlede kullanınız.
2. **«Ağız birliği etmek; başı sıkılmak; bir taşla iki kuş vurmak; diline dolamak; içi içine sığmamak»** sözlerinin anlamlarını araştırınız. Bunları kullanarak cümleler yapınız.
3. «Aziz çocuklarım,

Çalışınız, ... çalışınız. ..... âlemle aramızdaki mesafeyi süratle ..... için hiç durmadan çalışınız. Bu ....., ateşli çalışma sizleri daima ..... içinde bulunduracak ve aynı zamanda sizi ..... hizmet yolunda ..... imanlı ve ..... yapacaktır.»

Boş yerlere aşağıdaki guruplar içinden sırayla seçtiğiniz kelimeleri yerleştiriniz; Devlet Başkanımız Cemal Gürsel'in Türk gençliğine seslenişini öğrenmiş olacaksınız.

büyük, bol, çok
medenî, millî, insanî
aralamak, kapatmak, sıralamak
inançlı, akıllı, varlıklı
sessizlik, huzur, hareketsizlik
şehre, uzaya, memlekete
temiz, beyaz, uzun
mefkûreci, merhametli, menfaatçi

(Karşılıkları sahife 34 de)

BİR KURAL ÖĞRENİYORUZ

«Ben, sen, biz, siz» zamirlerini «ile, gibi, için, kadar» edatlarıyla «benimle, seninle, bizimle, sizinle...» şekillerinde birleştirmek gerekir. Böyle yapmayıp da «benle, senle...» demek, dilimizi yanlış ve çirkin kullanmak olur. **(KONUR)**

ğil ki... Yapacağım bütün iş şunu sağa doğru döndürmek.»

Yuvarlak şey pek öyle kolayca dönecek gibi değildi. Biraz uğraştıktan sonra onu da başardı.

Akşam sofrada annesi oğlunu övüyordu. Bu durum babanın da çok hoşuna gitmişti.

«Doğrusu, dedi oğluma lâf yok. Akıllı, becerikli bir çocuk olduğunu da bugün ispat etti. Ne zamandır bana yardım eder dururdu. Demek artık tek başına çalışmak da elinden geliyor. Öyleyse yarından tezi yok ona da bir takım sandığı alalım.»

Ertesi gün öğleden sonra baba - oğul birlikte çarşıya indiler. Eve ellerinde bir sürü paketle döndüler. Bunların içleri bir ustaya gereken araçlarla doluydu.

Gündüz üç yıl beklemeden de gerçekten bir usta oluvermişti.

ROSSİNİ

(1792 - 1868)

Ünlü İtalyan BESTECİSİ nin HAYATI

Yıl 1796, Kuzey İtalya'da Adriyatik sahilinde Pesaro şehrinde.

Hey Cuzeppe! Borunu al da koş gel! Fransızlar geliyor!

Ben şehirden ayrılıyorum, tabii Sen bu bildiriyi al, hemen halka ilân et.

Şimdilik düşman şehri işgal ediyor Ama Avusturya askerleri çok geçmeden gelip bizi kurtaracaktır

Yaa demek belediye reisi bu kafada ha! İyi ki yakın dostları da beraber kaçtı

Birkaç dakika sonra belediye borazancısı Cuzeppe Rossini

Hemşeriler, sevinelim, bizi baskı altında ezenler savuşup gittiler Onları yenip süren galip Fransız askerleri geliyor Kardeş gibi karşılıyalım bunları

Fakat 1798 de ihtilâlci Fransız askerleri geri çekilince Avusturya idaresi Cuzeppe'yi zindana attı. Çünkü o, halka hürriyet ve devrim fikirleri aşılıyordu.

Cesaret Anna Ben gene geleceğim Yavrum sen de annene yardım et Musikiye iyi çalış

Anna'nın sesi güzeldi. Çocuğunu yaşatıp yetiştirmek için kadınsız bir zengin opera trupuna girdi.

Çocuk da bir demirciye çırak verildi.

Zincirli ahenkli çek, kuçuk!

Musiki ölçülerini öğrenmek için bu iyi bir idman olacak.

Birkaç yıl sonra musiki profesörü Angelo Tesei

Oğlum senin hayli güzel bir sesin var. İstersen sana ders veririm.

Ve daha 13 yaşında küçük Rossini kilisede org çalmaya başladı.

İşte aylığın.

Bu parayı anneme göndereceğim. Hasta düştü, sesini kaybetti annecığım.

Yıllar geçti. Bir gün musiki dersinin sonunda...

Şimdiye kadar öğrendiğin kilise musikisi artık yeter. Şimdi daha geniş serbest musikiye geçebilirsin. Bundan sonra o alanda çalış.

Yani bu öğrendiklerimle bir opera yazabilir miyim?

Elbette, hiç değilse usûl ve kaideleri bakımından öğrendiklerin sana bu gücü verebilir.

Demek daha fazla öğreneceğim bir şey kalmadı. Benim bütün dileğim, operalar yazmak! Anneme yardım için çabuk para kazanmam lâzım.

Genç adam Venedik'de yerleşti. İlk operası «Tancredi»yi ortaya çıkardı. Bu yeni anlayışla yazılmış canlı ve kuvvetli bir eserdi.

Hay aksi şeytan! Bu kısım tam istediğim gibi olmadı.

Pirinci ateşe koydum. Beş dakikaya kadar...

Peki, peki .. Bu parça güzel olmadı. Hemen değiştireyim.

Beş dakika sonra.

Sofranız hazır.

Ben de bitirdim. Bu sefer kine hiç diyecek yok.

Ve çok geçmeden operanın o parçası Venediklilerin en çok sevdikleri hava oldu.

Genç bestecinin şen, canlı musikisi çarçabuk bütün halkı sardı.

OPERA
TANCREDI
ROSS

Genç bestecinin şen, canlı musikisi çarçabuk bütün halkı sardı.

Rossini yakacak bulamadığı için yatakta çalıştığı zamanlar bile nesesini, gönül rahatlığını kaybetmiyordu.

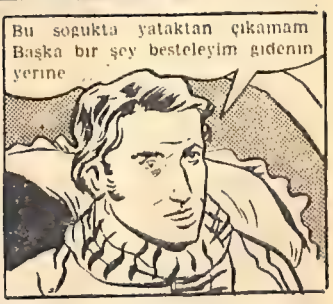

Nihayet talih güler yüz göstermege başladı. Napoli Tiyatrosunun muduru...

Eski bir üstadla boy ölçüşmekten çekindiği için Rossini bu teklifinin üstünde durmamıştı. Fakat bir gün

On iki günde pek şirin bir musiki şaheseri ortaya çıktı.

İki ay sonra eserin birinci oynanışında

Şu hale bakın! İhtiyar bestecinin bütün hayranları ve çırakları hep burada...

Birinci perdenin başında oynıyacak aktörün gitarasının akordu hain bir el tarafından bozulmuştu.

Yuh! Yuh! Paralarımızı geri verin!

Gitarcı falso çalıyor!

Bir aksilik daha. Akord düzeltilirken tel koptu. Gürültü bir kat daha arttı. Daha baştan perdeyi indirmeğe mecbur oldular.

Bravo! Teşekkür ederim, efendiler Yeni bir eser hakkında hüküm vermek için ne zarif bir usul bulmuşsunuz.

Hayvanlar! Vahşiler!

Ama ne olursa olsun, biz sonuna kadar gideceğiz

Ben yatmağa gidiyorum. Piyanoyu benim yerime Danieli çalacak

Fakat gece yarısına doğru,

Merdivenlerde bir gürültü var Ne oluyor? Yoksa ihtiyar üstadın hayranları beni döğmeğe mi geliyorlar?

Eşi görülmemiş bir başarı bu!

Her parça üç defa tekrarlandı!

Haydi aşağıya gel Zafer alayı yapacaklar, seni omuzlarında gezdirecekler!

Eğer gelmezsen ellerine geçeni kırıp dökecekler!

Büyük Rossini 1868 de 76 yaşında Pariste öldü. «Othello», «Wilhelm Tell» gibi birçok şaheser bıraktı.

OTHELLO

Guillaume Tell

SON

CANLI SAAT

ENGİN ertesi gün okulun hazırladığı kampa gidecekti. Öyle heyecanlı öyle heyecanlıydı ki, yerinde duramıyor, ikide bir kapının yanında hazır duran bavulunu gözden geçiriyor, gidip gelip, mutfak penceresinden güneşin ufka ne kadar yaklaştığına bakıyordu. Güneş de sanki yerinden kıpırdamıyor, ortalık bir türlü kararmıyordu. Çocukçağız sabah olmasını iple çekiyordu ama daha akşamı bile edememişti.

Akşam yemeğinde peçetesini önüne koyup ekmeği dilimledi. Bir yandan da gözü hep çalar saatteydi. Annesi altıya ayarlayıp mutfak penceresinin içine koymuştu. Sabahleyin uyur kalırım da kamp yerine götürecek otobüsü kaçırırım diye çocukçağızın ödü patlıyordu. O böyle saate gözlerini dikmiş dururken bahçe tarafından bir şey gelip küt diye cama çarptı. Bu arada çalar saat yere yuvarlandı.

Engin, «Aaa! Bir kuş» diye yerinden fırlayıp dışarı koştu. Tam mutfak penceresinin altındaki çiçek tarhı üzerinde minik, kırmızı başlı bir ağaçkakan uzanmış yatıyordu. Gözleri ve sipsivri pençeleri sımsıkı yumulmuştu.

Engin, «Zavallıcık» deyip hayvanı yerden kaldırdı. Yavaş yavaş parlak tüylerini okşayarak yarası beresi olup olmadığını araştırdı. Hayvanın dili dışarı çıkmıştı. Durmadan başını oradan oraya çeviriyordu. Bir ara nefes almak için ağzını açtı. Engin bir defasında elma ağacından düştüğünde nasıl nefessiz kaldığını hatırladı. «Dur sana biraz su bulayım» deyip kuşu usulca otların üstüne koyarak bahçedeki musluğa koştu. Annesinin süzgeçli bahçe kovası çeşmenin yanındaydı. Yarısına kadar doldurup hayvanın yanına döndü. Avucuna su koyup içsin diye uzattı ama kuş gagasını sıkıca kapayarak başını öte yana çevirdi. Çocukçağız bir yudum su içirebilmek için hayli uğraştı. Ağaçkakan biraz kendine gelir gibi oldu.

Bu sırada annesi içerden, «Engin yavrum neredesin yemeğin soğuyor» diye seslenince şöyle bir etrafına

MARŞLARIMIZ

Kaçanik Marşı

BU çok canlı, keskin ve kıvrak ritimler taşıyan güzel marşı, eski Tophane Bandosunun yetiştirdiği seçkin muzikacılarımızdan İbrahim Mehmet Ali, Kaçanikte Alay Bandosu Şefi olarak bulunduğu sıralarda besteledi. Aşağı yukarı yarım yüzyıl önce bestelenmiş olan bu coşkun marş, geçmişte olduğu gibi, bugün de, halkımız tarafından çok sevilmektedir.

Kaçanik Marşının bestecisi İbrahim Bey, muzikacı olmak amacıyla 1884 yılında Tophane Bandosuna girdi. Çok geçmeden, büyük muzikacılık yeteneği ve yılmak bilmez çalışkanlığı ile, Tophane Bandosunun en seçkin ve gözde öğrencilerinden biri oldu. Çok güzel korno çalardı. Fakat en büyük isteği besteci olmaktı. Bundan ötürü, Tophane Bandosunda görevli Oscar Detye ve İtalo Selvelli adlı yabancı muzika uzmanlarından piyano ve armoni dersleri aldı.

Öğrencilik dönemini başarıyla bitiren genç İbrahim, Tophane Bandosunun çalıcı üyesi oldu ve bu ünlü bandoya kornosu ile 26 yıl hizmet etti. 1910 yılında, bando şefi olarak Selânik, Manastır, Kavala, Üsküb ve Kaçanik'deki alay bandolarında görev aldı ve buradaki alay bandolarını, konserleri zevkle dinlenen değerli müzik

bakındı. Kuşu oracıkta bıraksa kedi, köpek parçalayabilirdi. Birden aklına güzel bir fikir geldi. Bahçe kovasını boşalttı. Tersine çevirip hayvanın üstüne kapattı. Sonra kovanın üzerine ağırca bir taş koyup yemeğini bitirmeğe gitti.

Saate bir şey olmamıştı. Masanın üstünde güzel güzel işleyip duruyordu ama zili bozulmuştu. Engin'in bu işe çok canı sıkıldı. Annesi hiç korkmamasını söylemiş ve sabahleyin erkenden kendisini kaldıracağına söz vermişse de içi bir türlü rahat etmiyordu. Sonunda odasına çekildi, camı açtı, ışığı söndürüp yerine yattı. Bütün gece gözüne uyku girmiyeceğini biliyordu. Kulağına durmadan çalar saatin sesi geliyordu. Bir taraftan öteki tarafa dönmeğe başladı. Bir türlü gözüne uyku girmiyordu. Yorganı kafasına çekti, kulaklarını tıkadı ama o ses bir türlü susmak bilmiyordu.

Bir ara daldı, gözlerini açtığında ortalık ağarıyordu. Uyku sersemliğiyle kulağına gelen sesleri saatin zili sanıp susturmak için mutfağa koştu. «Demek annem zili tamir etti» diyordu, ama mutfakta çıt yoktu. Hem

ses ev içinde bir yerden gelmiyordu. Bir ara ne tarafa gideceğini kestiremedi. Sonra mutfak kapısını açıp bahçeye çıktı çimenlerin üstündeki kova durmadan sallanıp takırdıyordu.

Engin'i böyle tam zamanında, bir gün önce yardım ettiği kuş kaldırmıştı. Hayvancağız artık iyileşmiş, dışarı çıkmak için kovayı gagalayıp duruyordu.

Engin taşı aldı, kovayı kaldırdı; ağaçkakan bir süre çocuğun yüzüne baktıktan sonra siyah kanatlarını açarak havalandı ve en yakındaki ağacın tepesine kondu. Engin de hemen evdekileri uyandırmağa koştu. «Haydi kalksanıza» diyordu, «saatin çaldığını duymadınız mı?»

Annesi uykulu uykulu «Ne saati» diye sordu. Çocuk gülerek,

«Canlı saat, bahçedeki su kovasının altındaki çalar saat» diyordu.

Engin böylece otobüs durağına vaktinden yirmi dakika önce gitmiş ve en güzel yere kurulmuştu.

---

toplulukları halıne getirdi. Bu sıralarda bestelediği KAÇANİK MARŞI, Arnavutluk Potpuri'si ve bazı valsleri onun candan çabalarının gerçek belgeleridir.

Çanakkale'deki kanlı ve korkunç savaşmalar sırasında, değerli muzikacımız bandosuna çaldırdığı Kumkale, Seddülbahir, Kule ve Katya adlı marşlarıyla, erlerimizin cesaretini durmadan kamçılamış, onların büyük zaferlerini, eşsiz kahramanlıklarını şakımıştı.

Birinci Dünya Savaşında İngilizlere esir düşen İbrahim Bey, Mısır'daki tutsaklar kampına götürüldü. Çok sevdiği, gönülden bağlı olduğu sanatından uzak kalamıyan ateşli sanatçımız, kampta, tutsaklardan kurduğu bir küçük bando ile konserler vermeğe başladı. Böylece, yurt özlemi içinde yanan tutsak arkadaşlarının kırık gönüllerini, küçük bandosuna çaldırdığı yurt ezgileriyle avundurmağa çalıştı.

Bu ünlü muzikacımız, Mısır'dan yurda dönünce Kurtuluş Savaşına katıldı. Savaş boylarında verdiği bando konserleriyle, yurt ve özgürlük için kahramanca çarpışan Mehmetçiklerimizin savaş güçlerini arttırmış, morallerini yükseltmişti.

Askerlik hayatı boyunca, kumandanlarının gerçek takdir ve sevgilerini kazanan, bandoculuğumuzun ilerlemesinde büyük hizmetleri bulunan değerli sanatcımız İbrahim Bey, 1936 yılında, Eskişehir'de havata gözlerini yumdu.

Ş. ŞAHİNOGLU

Bir mıhın kazandırdıkları

ÇOK eskiden yoksul bir köylü vardı. Çocukken büyüklerinden tutumlu olmasını öğütliyen birçok atasözleri, masallar dinlemişti. İkide bir, «Sakla samanı gelir zamanı» der dururlardı. Hele büyükbabasının «Bir mıh bir nal kurtarır, bir nal bir at kurtarır» sözü hiç aklından çıkmazdı.

O yıl, kış çok sert geçmişti. İlkbahar geldiğinde kıyıda köşede ne yiyecek ne de yakacak kalmıştı.

Ekmek parası kazanmak için çalışmak gerekiyordu. Gerçekten bizim köylü işten yılmazdı. Yeter ki yapacak bir şey bulsun. Bir sabah iş bulmak için erkenden kasabanın yolunu tuttu. Giderken bir atlıya rastladı. Adamın üstünden başından çok zengin olduğu anlaşılıyordu. Atının eğeri bile pırıl pırıldı. Bir rüzgâr gibi hızla yanından geçti. Atının nallarından şimşekler çıkıyordu. Gittiği yere bir an önce ulaşmak istediği besbelliydi. Arkasından bakakalan köylü yere parlak bir şeyin düştüğünü gördü. Hemen eğilip aldı. Baktı ki bir nal mıhı. Derhal ellerini ağzına koyup olanca gücüyle bağırdı :

«Ağam, dur biraz, atın nalından bir mıh düştü.»

Adam :

«Senin olsun, senin olsun» deyip tozu dumana katarak uzaklaştı. İçinden de «Bu dünyada ne aptal insanlar var. Bir mıh için adamı yolundan alıkoymaya çalışırlar Hiç böyle şeyin de sözü mü olurmuş. Konağa ulaşınca bir değil, on tane çaktırırım» diyordu.

Mahmuzlarıyla atın karnına dokunup büsbütün hızlandı Kestirme yolu tutarsa konaktakilerin umduğundan daha tez orada olacağını düşünerek atını yamaca doğru sürdü.

Bizim köylüye gelince, o büyükbabasının öğüdünü tutup mıhı güzelce cebine yerleştirdi. Biraz gittikten sonra devrilmiş bir arabayla karşılaştı. Tekerleklerden biri çıkmış, arabadan az öteye yuvarlanmıştı Arabacı onu görünce yanına yaklaştı :

«Ne olur kardeşim Biraz yardım et de şunu yapalım Buranın yabancısıyım Hava kararmadan kasabada olmam gerekiyor. Korkma emeğinin karşılığını fazlasiyle alırsın» dedi.

Köylü gidip arabayı inceledi. Her tarafı sapasağlamdı. Yalnız yol çok bozuk olduğu için kuvvetli sarsıntıdan tekerleğin dingilindeki çivi düşmüştü.

Arabacı :

«Bana bir çivi bulsan, her iş yoluna girecek Bazen demir, altından daha değerli oluyor. Şimdi bir çiviye seve seve iki altın veririm,» dedi.

Köylü, yolda bulduğu çiviyi cebinden çıkarıp arabacıya uzattı. Beraberce tekerleği yerine yerleştirip çiviyi taktılar Tekrar çıkmasın diye de üstüne bir taşla vurdular. Arabacı köylüyü de yanına aldı; kasabanın yolunu tuttular.

Köylü ara sıra elini cebine götürüp altınlarını okşarken, «Bu işte bir sihir var herhalde» diye bir çiviyle bu kadar parayı nasıl kazandığına şaşmaktan kendini de alamıyordu. Ama köylüyü asıl sevindiren altınlardan çok, birine yardım edip onu zor durumdan kurtarmış olmasıydı.

Gelelim dört nala giden atlıya... Biraz önce böbürlenen atlının yavaş yavaş hızı kesildi. Çünkü mıh çıktık-

tan sonra nal gevşemiş sonra da taşlara çarpa çarpa yere düşmüştü. At topallamağa başlayınca inip yayan yürümek zorunda kaldı O önde, hayvan arkada epeyce yol aldılar. Sekiz, on evlik bir köye geldiklerinde hemen bir nalbant dükkânı aramağa koyuldu. Aksilik bu ya! Köyde değil nalbant, bu işi görecek bir demirci bile yoktu. Bütün araştırmalarından sonra bula bula bir örsle bir masa ele geçirebildi İyi kötü bunlarla atını nallardı, ama mıh yoktu. Topallıyan atını yularından tutup çaresiz tekrar yola koyuldu. Önündeki ormanı geçtikten sonra konağa hayli yaklaşmış olacaktı, ama o devirde böyle ıssız yerlerde dolaşmak çok tehlikeliydi. Yüreği çarpa çarpa ormana daldı. Ağaçların en sık olduğu noktaya geldiğinde etrafını bir sürü adam çeviriverdi. Bunlar, elinde avucunda ne var ne yoksa alarak adamcağızı da bir ağaca bağlayıp uzaklaştılar

Köylü ise kasabaya varır varmaz evine tam bir aylık yiyecek aldı Evine böyle eli kolu dolu olarak döneceği için sevincinden kabına sığamıyordu. Getirdiği bir yığın eşyayı görünce karısı, çocukları kimbilir ne kadar şaşıracaklardı.

Ama, öğleyin yemek vakti gelince aldıklarına dokunmadı. Sabahleyin çıkınına koyduğu yavan ekmeği yiyip üstüne de bir tas su içti Evine çabucak varmak için kestirmeden gitmeğe karar verdi. Ormanda biraz ilerleyince kulağına bir takım sesler geldi. Bunların soyguncular olduğunu düşünerek sırtındaki koca çıkını çalilaların arasına saklayıp etrafı araştırmağa başladı. Bir, iki adım atınca bir kadının etrafına toplanmış ağlayıp sızlayan altı çocukla karşılaştı. Ormanın eteğindeki bir köşkün hanımı olan kadın bir gün önce çocuklarını hava aldırmağa çıkarmış. Çiçek toplarlarken yollarını kaybetmişler. Az sonra hava kararınca aç susuz geceyi ormanda geçirmek zorunda kalmışlar. Sabahtanberi de çıkmağa uğraşmışlar, ama yol bulmak şöyle dursun gittikçe daha derinlere dalmışlar

Bu hikâyeyi dinledikten sonra bizim köylü hemen koşup sakladığı yerden yiyecekleri çıkardı. İlkin güzelce çocukların karnını doyurdu. Sonra onları önüne katıp ormandan çıkardı, evlerinin önüne getirdi. Ayrılırken kadın üstüste birkaç defa teşekkür ettikten sonra köylünün cebine bir kese altın koydu.

Adam yine yoluna devam etti. Bu defa ormanın en sık yerine geldiğinde kulağına bir ses daha gelmez mi!... Durdu, iyice dinledi. Bunlar acı çeken bir insanın iniltisini andırıyordu. Bütün cesaretini toplayıp dikkatle ilerledi. Birden ağaca bağlanmış bir adamla karşılaştı. Bir bakışta bunun sabahki atlı olduğunu anladı. Hemen iplerini çözdü. Yere oturup ellerini kollarını ovdu. Sonra çıkınından yiyecek bir şeyler çıkarıp genç adamı doyurdu. İyice kendine gelince ona :

«Ağam seni evine götüremem, çok acelem var. Evdekiler ekmek bekliyor. Gel bize gidelim. Bu akşam konuğumuz ol. Bugün Ulu Tanrı bana, senin için hem at hem de esvap alacak kadar altın verdi» deyip kulübesine götürdü.

Bir saat sonra ocağın başına geçmişler tatlı tatlı konuşuyorlardı Mıhı yitiren de bulan kadar sevinçliydi. Canını kurtarmıştı ya...

Bir ara zengin adam, genç köylüye :

«Bizim konağın işlerini çevirmeğe senin gibi tutumlu bir adam lâzım. Çiftliklerim, köşklerim, bir sürü de altınım var, ama bir mıh yüzünden canım tehlikeye girdi Sen ilerisini gören bir adamsın. Çiftlik işlerime bakmayı üstüne alır mısın?» dedi

Köylü bu işi sevinçle kabul etti. O günden sonra uzun yıllar rahat yaşadı.

Hayvan dostu bir kardeşimizin hikâyesi

Atları niçin çok severim

Bana ıstırap veren şey, atların fena bir şekilde kullanılması, onlara ağır yüklerin insafsızca taşıtılmasıdır. Onun her adımında, başını önüne eğmiş, yere bakarak çektiği yük, sanki benim sırtıma yükletilmiş gibi eğilir bükülürüm. Bu ağırlıktan gözlerim yaşarır, içimde bir burkulma duyarım. Hele sahibinin elinde bir de kırbaç olursa... O zaman bağırmak, sonra da o kırbaçla çirkin suratlı arabacıyı bir temiz dövmek isterim.

Benim «at» lara olan bu sevgim, babaannemin anlattığı, daha doğrusu yaşamış olduğu çok heyecanlı bir hikâyeyle başlar :

«Baban henüz ikı yaşında bir bebekti. Zamanın meşhur (Gülcemal) vapuru ile Ordu'ya gidiyorduk. Vapurun güvertesinde, bir paşaya ait atın bağlı bulunduğunu ve yanına seyisinden başka kimseyi yanaştırmadığını duyduk. Birkaç kişiyi teptiğini, adeta orasını kasıp kavurduğunu da söylediler. Korktum. Çocuğun eline sımsıkı sarıldım. Fakat nasıl oldu bilmem. Kamaramızın açık kalan kapısından fırladı. Tabiî ardından ben de.

Güverteye çıktığımızda yüreğim ağzıma geldi sandım. Çünkü baban, azgın dedikleri atın dört bacağı arasına, karnının altında bağdaş kurmuş oturuyordu. Herkesin korktuğu ve sırasında hırpaladığı at da eğilmiş ona bakıyor ve adeta kıpırdamaktan bile çekiniyordu. Çocuğum ve hayvan sanki hayatlarından ve tanıştıklarından memnun, birbirlerine bakıyorlardı. Herkes telâşlı, yalnız at sakindi. Halbuki bir tekmesi babanı dalgaların arasına yollamıya kâfi idi. Bir ara seyisle göz göze geldik. Heyecandan bayılmak üzereydim. O da sapsarı kesilmişti. Elimle çocuğu kurtarmasını işaretliyebildim. Adam bir hamlede yavrumu kaparak bana getirdi. Ben gözyaşlarımla, ölümden dönen evlâdımı bağrıma basarken, asıl kızılca kıyamet kopmıya başlamış, at, seyisine dahi isyana kalkışmıştı.

Küçük misafirinin çabucak kaçırılmasından hiç hoşlanmamıştı.»

Sevgili at, sen bana babamı bıraktın. Bu haline şaşa kalan insanlara ben hayret ediyorum.

Bundan anlıyorum ki, at, çok duygulu bir hayvandır. Kendisine sığınana ve âciz durumda olana ilişmez. Kendisine fena muamele ve eziyet yapanlara aynı şekilde karşı kor. Bu da onun hakkıdır.

Levent Haznedaroğlu

Alıştırma sorularının karşılığı

1. **BÜYÜK** mutlak olarak hacim, genişlik, önem değer yüksekliğini anlatır : Büyük yapı, büyük alan, büyük adam. **İRİ** madde bakımından alışılmıştan daha hacimli nesneler için kullanılır : İri taneli salkım. **KOCA** büyüklüğü ilgi ve önemle göstermek üzere yalnız tamlayan olarak kullanılır : Koca çocuk oldu. **KOCAMAN** fazla görülen büyüklüğü belirtir ve çoğunlukla tamlayan olarak kullanılır : Başına kocaman bir şapka geçirmiş. **ULU** saygı, hayranlık ve heyecan gibi duygular aşılayan şeyler için kullanılır : ULU Tanrı, Ulu cami, ulu çınar. **YÜCE** madde ve anlam bakımından yükseklik belirtir : Yüce başbuğ, yüce dağlar.
2. Aynı şeyleri söylemek üzere anlaşmak; para sıkıntısına düşmek; bir davranışta iki başarı birden elde etmek; bir şeyi durmadan tekrarlamak; duygusunu gizleyemiyecek ölçüde coşkunluğa kapılmak.
3. Çok, medenî, kapatmak, inançlı, huzur, memlekete, temiz, mefkûreci.

ANDERSEN

(Baştarafı sh. 12 de)

ti. İlk başarılı romanının ilhamını İtalya'da eski eserlerden aldı.

Andersen hep roman ve piyesleriyle ün kazanmağa çalışıyordu. Ayrıca hiç önem vermediği bir ustalığı daha vardı. Çocukları ve arkadaşlarını eğlendirmek için doğum yeri Odense'in zengin halk hikâye ve masallarından faydalanarak yarattığı hikâyeler... Bunları çocukların konuştukları dille ve arada sırada el yüz işaretleri yaparak öyle tatlı anlatırdı ki, dinleyenler sanki kendilerinden geçerdi. Arkadaşları bunları kitap halinde yayınlamasını söylediklerinde sözlerine hiç önem vermedi. Daha sonra hoşça vakit geçirmek için tekliflerini kabul etti. Oturup bunları aynen anlattığı gibi kaleme aldı. Eserin yayınlanması Danimarka'da büyük ilgi ile karşılandı.

Çok geçmeden bu fakir ailenin çocuğu kıralların, prenslerin en çok aradıkları bir dost oldu. Gezilerinde devrin en ünlü yazarları tarafından karşılanıyordu. Bir zamanlar alay ederler korkusuyla evden dışarı çıkmadığı Odense'de 62 yaşındayken 1867 yılının aralık ayında büyük bir kutlama töreni yapıldı. Şerefine o gece şehir baştan başa donatıldı. O çirkin ördek artık herkesin hayranlıkla baktığı bir kuğu olmuştu. Çünkü değerini bütün dünyaya kabul ettirmişti.

Gülen OKTAY

★

SITMAYI TAŞIYANLAR

(Baştarafı sh. 15 de)

lar. Sonra her sivrisinek sıtma yapmaz. Sivrisinekler iki cinstir. Hastalık bulaştırmıyanlar kondukları yerlerde daima paralel dururlar. Sıtma aşılıyan, ateşi 40 dereceye kadar çıkartıp insanı zayıflatan, kansız düşürenler ise ön ayaklarıyla yere dayanırlar, arka ayaklarını yukarıya kaldırır ve eğik dururlar. İşte bu cinse Anofel denir ve çok tehlikelidir.

— Peki bunlarla nasıl savaşmalı?

— Anofeller, bataklık ve su birikintilerini sevdiklerinden, evvelâ oralarını kurutmalı sonra da bütün sıtmalıları, doktorların vereceği kinin, plazmokin, atebrin denen ilâçlarla tedavi etmelidir.

Dr. Kâmran ŞENEL

DÜNYANIN 4 EĞRİ KULESİ

Eğri kule deyince hatıra daima (Piza kulesi) gelir. Halbuki dünyada dört eğri kule vardır. Bu kulelerin nerelerde oldukları resimleri ile birlikte aşağıdadır :

Meşhur Piza kulesi

Elbe adasında fener kulesi

Venedikteki Sen Jorj kilisesi çan kulesi

Şanghaydaki «Kaplan» mâbedi kulesi

Beyaz Fundanın Esrarı

DONALD akşam yemeğinde John amcaya :

— Bana bir eteklik lâzım, diyordu. Evet, mutlaka bir etekliğim olmalı.

John amca hayretle :

— Eteklik mi, diye söylendi Etekliği ne yapacaksın sen? Pantolonun çok güzel.

— Öyle ama, bayramda etekliğim olmadan gayda yarışmasına nasıl katılabilirim. Herkesin önüne pantolonla çıkamam, utanırım.

John amca, önce hiçbir şey söylemeden düşünceli düşünceli çocuğun yüzüne baktı. Donald'ın annesiyle babası bir kazada öldükten sonra çocuğu, o yanına almıştı. Güler yüzlü, herkesle dost geçinen iyi kalpli bir insandı.

— Arzunu yerine getirmek isterdim yavrum, dedi. Ama güzel eteklikler çok pahalı, hem de gayda yarışması senden büyük çocuklar, hattâ delikanlılar için. Biliyorum, sen de güzel çalıyorsun. Yalnız yaşın küçük.

Çocuk epeyce heyecanlı görünüyordu :

— Ben onlardan iyi çalarım, dedi. Bütün iş bir eteklik bulmakta. Pantolonla ortaya çıkarsam çalarken aklım hep oraya gider.

İhtiyar adam Donald'ın ne kadar duygulu bir çocuk olduğunu biliyordu. Ocağın yanındaki koltuğa oturup piposunu yaktı. Dalgın dalgın alevlere bakıyordu Sakin bir sesle :

— Donald, beyaz fundanın tılsımını duymuş muydun, diye sordu.

— Tuhaf şey. Bir çiçeğin tılsımı. Beyaz funda olur mu? (*)

— İşte onun için tılsımlı olduğuna inanıyorlar ya! Dağlarda beyaz funda varmış.

Çocuğun gözleri parlamaya başlamıştı.

— Eğer ben beyaz funda bulacak olursam, şansım açılacak mı? Meselâ etekliğim olacak mı?

— İnşallah bu arzun yerine gelir Yalnız beyaz fundanın tılsımının bir özelliği varmış. Eğer tılsımlı olduğuna inanılmazsa çiçek bulunsa bile bir işe yaramazmış. Sakın bunu unutma yavrum. Çocuk, John amcanın sözlerinin sonunu getirmesini beklemeden pencereye koştu. Karşıdan alaca karanlıkta görünen tepelere istekli gözlerle baktı :

— Yarın sabah erkenden kalkıp yola çıkacağım, dedi. Bakalım tılsımlı çiçeği bulabilecek miyim?

Beyaz fundayı aramak pek kolay bir şey değildi. Bütün tepelerde eflâtun, pembe, kırmızı renkli fundalar vardı, ama beyazını buluncaya kadar vakit epeyce ilerlemişti. Bir dal koparak sevinçle eve götürdü.

Donald o günden sonra tılsımlı çiçek sayesinde ele geçirmeyi umduğu ekose eteklikten başka bir şey düşünemez olmuştu. Etekliklen başka kıyafetini tamamlamak için yine ekose bir şalla bunu omuzuna tutturacak güzel bir broş istiyordu. Bir de çorabının yan tarafına sokulacak küçük bir bıçağı olmalıydı. Bu takımın üstüne ekose bir bere yahut arkasından bir kordelâ sarkan düz renkli bir bere giyilirdi.

Aradan günler geçmiş, bu şeylerin hiçbirine sahip olamamıştı. Bütün ümitlerinin suya düşeceğinden korkuyordu John amcaya üzüntüyle ertesi günün bayram olduğunu haber verdi. Adam :

— Evet Donald, yarın bayram, dedi. Köyün sokaklarına daha bugünden bayraklar asmışlar. Bayrama gideceksin değil mi?

— Hayır John amca. Pantolonla olmaz. Herkes niçin gayda çalmadığımı merak edecek. Onlara sebebini söyliyemem ki...

Adam dikkatle çocuğun yüzüne bakarak elini omuzuna koydu.

— Senin beyaz fundanın tılsımını göstermemesine gerçekten üzüldüm, dedi. Ama cesaretin kırılmasın. Gayda çalmaktan vazgeçme. Ben babanı iyi tanırdım. O senin yerinde olsaydı kılık kıyafet için asla kendine güvenini kaybetmezdi.

Bu sözler etkisini göstermişti. Çocuk bayram günü pantolonla gayda çalmaktan utandığı halde korkak olmadığını ispat etmek için yarışmaya katılmaya karar verdi. İhtiyar adam :

— Gaydanı nemlendirmene yardım ederim, diyordu. Çok kuru olursa sesi iyi çıkmaz. Yarına kadar kendi kendine biraz çalışırsın.

(*) Funda her zaman yeşilliği devam eden bir bitkidir. Dört yüze yakın çeşidi vardır. İskoçya kırlarında yetişen çeşidinin kısa, gri renkte, üstü tüylü bir gövdesi, süpürge çalısı gibi dalları, ince ince yaprakları, bir sap üzerine dizilmiş erguvan renkli küçük çiçekleri vardır.

Ertesi günü bulutsuz gökyüzünün, parlak güneşin altında renk renk ekose elbiseler giymiş köy halkı sokaklara dökülmüştü. Gaydaların çalınacağı meydan epeyce kalabalıktı. Donald gayda çalacak gençlerin yanına sokulurken dikkati çekmemeye çalışıyordu. Hepsi kendisinden büyük olan çocuklar ona tuhaf tuhaf bakarlarken yüzünün kızardığını hissetti. İçinden, «Ah, neden John amcanın sözünü dinleyip buraya geldim,» diye düşünüyordu. Kolunun altındaki çalgıyı sıkı sıkı tutuyordu.

Derken sıra gaydacılara geldi. Yarışmaya katılan çocuklar birer birer ortaya çıkarlarken Donald hiçbir şey duymuyor, hiçbir şey hissetmiyor gibiydi. Kendi adı söylenince titreyerek jürinin önündeki yüksek yere çıktı. Başını kaldırıp omuzlarını dikleştirdi. Derin bir nefes alarak çalmaya başladı.

Ortalıkta başka ses çıkmıyordu. Herkesin bildiği bu İskoç ağıtı o anda dinleyicilere pek dokunmuştu. Çocuk jürinin önünde iki tarafa yürüyerek çalıyordu. Gaydasının sesi, yeri göğü kaplamış gibiydi.

Son nağmelerinin yankısı uzaklarda sönerken önce kalabalığın parçayı çok beğendiğini belirten bir mırıltı yükseldi. Ortalık alkıştan çınlıyordu. Donald çaldığı parçayı bitirmişti, ama şimdi eskisinden daha heyecanlıydı. Bu kalabalık onu takdir etmiş alkışlamıştı. İçi içine sığmıyordu.

Jürideki adamlar aralarında konuşurken ikide bir merakla bekliyen çocuklara göz atıyorlardı. İçlerinden biri kararı bildirdi :

— Şimdi gayda yarışmasına katılan çocuklar arasında birinci geleni ilân ediyoruz :

Donald'ın kalbi yerinden çıkacakmış gibi çarpıyor, bacakları titriyordu.

— ... Clyde Gordon.

Başka bir çocuk mükâfatını almak için ilerlerken Donald olduğu yerde sallandı. Sanki bütün dünya başına yıkılmıştı. «Kazanacağımı aklıma getirmekle bile aptallık etmişim» diye düşünüyordu. O sırada John amca yanına yaklaştı :

— Aferin, iyi çaldın, dedi.

— Ama kazanamadım. Ah, ne kadar üzgünüm bilseniz!

O sırada kuvvetli bir ses duyuldu :

— Baylar, bayanlar, bu yıl yarışmamıza katılanlardan birine özel bir mükâfat vermeyi uygun bulduk. Bu eteklik, şal ve bereyi Donald Mac Farlane'e hediye ediyoruz.

Donald kendini jürinin önünde buldu. Herkes onu tebrik ediyor, elini sıkıyordu. Alkışlar kulaklarında çınlıyordu. Ondan sonra ne yaptığını hatırlamıyordu. Ancak John amcayla eve dönüp akşam yemeğinde karşılıklı oturdukları zaman tam istediği gibi güzel bir İskoç takımı olduğuna inanabildi. Belki onuncu defadır şunları söylüyordu :

— John amca bu bir mucize. Kendimi rüyada sanıyorum.

O sırada eski beresine taktığı beyaz funda gözüne ilişti. Çiçeğin o zamana kadar solmamış olması da hayret edilecek bir şeydi.

— Beyaz funda eninde sonunda tılsımını gösterdi, dedi. Oysa ki, böyle bir şey olacağına hiç inanmıyordum.

John amca da gülümsüyordu :

— Benim çiçeğin tılsımına da, senin kabiliyetine de güvenim vardı, dedi.

Kardeşlerimizden

KEDİM

Ne güzel bir kedim var.
Kardeşim ona bakar,
Evde pek işe yarar,
Her zaman beni arar,
Adını koydum pamuk,
Tüyleri yumuk yumuk...

Doğan Şenoğlu

★

27 MAYIS

27 Mayıs sabahı,
Benzedi 19 mayısa.
Atatürk ayak bastı Samsuna.

E. Kaya Ertunç

★

DOĞAN KARDEŞİM

Bilmem ki seni ben
Neden bukadar çok severim,
Doğan Kardeşim.
Neden aybaşını ben
Dört gözle beklerim
Doğan Kardeşim.
Bana güzel şiirleri,
Tatlı hikâyeleri,
Neşeli oyunları,
Faydalı bilgileri öğretir.
Doğan Kardeşim.

Şenay Duyal

★

DENİZ

Mavi sular kıyıya çarpar,
Yosunlar yeşil yeşil
Kıyıya çıkarlar,
Uzaklarda, çok uzaklarda
Bir kotra kırmızı - beyaz,
Bilmem ki neden?
İçim heyecanla dolar!
Güzel deniz, tatlı deniz
Ne kadar hoşsun sen.
Haydi deniz çalkalan;
Nazlı nazlı dalgalan...

Tülin Kalkay

★

KÖPEĞİM

Köpeğimin adı cici,
Dişleri var inci inci.
Gözleri boncuk boncuk,
Köpeğim daha yavru!...

Mete Sezer

★

BEBEĞİM, GÜLPERİM

Yere düşer ağlamaz
Hiç mi canı acımaz?
Benim güzel gülperim.

Yıldız Ertem

PINAR

Küçük Wilhelm, sıcak bir yaz gününde ormana gidiyordu. Yanakları sıcağın tesiriyle kıpkırmızı olmuştu. Susamıştı da. Bu sırada büyük bir kayaya gölgesi düşen meşenin altındaki pınara gelmişti.

Wilhelm terliyken su içmemesi lâzım geldiğini duymuştu. Fakat çok fazla susamıştı. Dayanamadı. Buz gibi sudan doyasıya içti. Biraz sonra dermansız bir halde yere düştü. Zorla kalktı. Hasta olarak eve geldi. Ateşi de vardı.

«Ah!» diye içini çekti, hasta yatarken. «Acaba hiç kimse şu beni zehirleyen pınarı görmüş müdür?»

Bu sözleri duymuş olan babası: «Tertemiz pınarın senin hastalığında hiçbir rolü yok. Asıl seni hasta eden sabırsızlığın ve söz dinlememendir» dedi.

C. Von. Schmid'den çeviren:
Banu BAYDUR

★

TATİL

Özleriz bekleriz hep beraber biz,
Tatil, hayal ettiğimiz deniz.
Kumlar ve üstünde hür biz.
Ne güzel ne tatlı ne kadar şeniz.

Eğlenelim gülelim çok güzel geçinelim,
Çocukluk günlerini beraber bitirelim,
Kötü hâtıraları hep birlikte silelim,
Güzel günlerimizin kıymetini bilelim.

Ne hoştur tatil adı,
Herkeste kalır tadı,
Derse dönerken herkes,
Arar giden ayları.

Meral POLAT

YIL SONU

Sınıflar ıssız kalacak,
Okul bize darılacak.
Ama darılmayın, darılmayın,
Yakında döneceğiz.

İlknur TABAKOĞLU

DENİZ

Mavi gökler gibi
Masmavisin.
Martılar uçar üstünde,
Gemiler kayar gider,
Biz de yüzeriz yaz olunca,
Senin içinde...

Türkân Pekdemir

«HALİME» nin SERÜVENİ

Sevgili Doğan Kardeş, «Halime»nin derginde ve gazetelerde ilânını gördükçe o kadar merak ediyordum ki, hemen bir tane almak istedim. Birçok bayilere ve kitapçılara baktım. Fakat hiçbirinde kalmamış veya gelmemiş olduğunu hayretle gördüm. Babama Yapı ve Kredi Bankasına bakıp varsa almasını söyledim. Fakat her seferinde unuttu. Ben de bir ara aramaktan vazgeçtim. Ama gene duramadım ve aramağa başladım. Bir kitapçı üç - dört güne kadar gelecek dedi. Çok sevindim. Ama o kadar çok istediğim ve aradığım «Halime» için bu üç - dört gün çok uzun geldi bana. O sırada aynı apartmanda oturduğumuz, aynı zamanda Yapı ve Kredi Bankasında memur olan abla aklıma geldi. Hemen ona gidip «Sizin bankada Halime var mı? varsa bir tane ayırıp bana haber verin. Ben hemen gider alırım» diyecektim. O gün pazar olmasına rağmen ablayı evde bulamadım. Ertesi gün kapı çalındı, postacı iki paketle geldi. Birinin üstünde benim adım yazılı idi. Açmadan önce ne olabilir diye şöyle bir düşündüm. Doğrusu içinden İstanbuldaki halamın gönderdiği «Halime» nin çıkacağını hiç tahmin etmemiştim. Meğer babam benim Halimeyi çok istediğim halde bulamadığımı görünce halama yazmış, ısmarlamış.

Şimdi «Halime» en sevdiğim kitaplar içinde kıraliçe gibi parlıyor.

Nevin KUTLAR

★

KUZUM

Babam bana minik güzel bir kuzu aldı.
Ben kuzumu her akşam otlatmağa götürürüm.
Benim minik kuzum güzel kuzum;
Benim ak tüylü kuzum.

Ahmet Kuşoğlu

Yazılar

MUSTAFA KEMAL

Nereye baksam sen varsın,
Toprağına nur yağsın.
Arıyorum seni şimdik,
Atın üzerinde dimdik.

Nereye gittin Kemalim?
Seni arıyor gözlerim.
Arkandan ağladım,
Seni her gün aradım.

Atatürk gitti gelmez,
Ağlıyanlar tükenmez.
Anıtkabirde yatıyor,
Millet onu anıyor

Şafak ERDEMGİL

★

ANNEM

Bana sen öğrettin,
Yürümeyi gezmeyi.
Sen öğrettin,
Konuşmayı gülmeyi;
Hepsini sen öğrettin.

Şahika KONUK

★

TABİAT

Yeşil kırlar düşünüyorum,
Ortasında masmavi bir göl,
İçinde beyaz kuğular,
Kırmızı balıklar.

Kenarında çiçekler,
Lâleler güller...
Ah tabiat
Ne güzel şey.

Ayşe Tırpancı

★

KARDEŞİM

Kardeşimi ben çok severim,
Sen benim altın incimsin.
Hem kara gözlüsün,
Hem de güzelsin.

Öznur Çalış

★

BEBEĞİM

Küçücük melek,
Minicik bebek,
Uyuyor hep bak,
Küçücük bebek.
Süt emer her gün,
Ağlar durmadan,
Ne şirindir bir bak,
Küçücük bebek.

Ceyda Görk

Erolun Hediyesi

EROL, her sabahki gibi erkenden kalktı. İyice karnını doyurduktan sonra ahırdan çiftliğin emektar atını alarak dere tepe dolaşmağa çıktı. Temiz hava, etrafın güzelliği onu öylesine oyalamıştı ki, vaktin nasıl geçtiğinin farkına bile varmadı. Öğle yaklaşmış, hava adamakıllı ısınmıştı. Hayvancağızın susadığı besbelliydi. Bunun için ötedeki göle gitmekten başka çare yoktu.

At, buz gibi suyu kana kana içerken çocuk da etrafına bakınıyordu. İki kurbağa göldeki taşların arasından başlarını uzatmışlar patlak gözleriyle etrafı seyrediyorlardı. Erol bir tıkırtı duyup başını kaldırdı. Bir ağaçkakan, gagasiyle ağacın gövdesine vuruyordu. Ötedenberi hayvanları, bitkileri kısaca tabiatı gözlemeğe bayılırdı. Tekrar yola koyulduklarında ortalığı bunaltıcı bir sıcaklık kaplamıştı. İkisinin de biraz mola vermeden eve gidecek güçleri kalmamıştı.

Atı gölgeye çekti. Kendisi de bir ağacın altına uzanıp öğle sıcaklığının sessizliğini bozan böcek seslerini dinlemeğe koyuldu. Çok hafif bir rüzgâr, arada sırada yaprakları kımıldatıyor, göz alabildiğine uzanan üzüm bağlarında arılar, ağustos böcekleri vızıldayıp duruyorlardı. Birden kulağına bir gürültü geldi :

«Düt, düt, gıcır, küt.» Arkasından da kızgın bir adam sesi duyuldu.

Erol, ne oluyor? diye sesin geldiği tarafa koştu. İyice yaklaşınca sebze yüklü bir kamyonetin bağ çitleri arasına saplanmış olduğunu gördü. Köy bakkalı Ahmet amca bir taraftan terini silerken bir taraftan da korkularından hâlâ gıdaklıyan tavuklara söylenip duruyordu :

«Aptal şeyler, gezecek başka yer bulamadınız mı? Koca tarlalar dar mı geldi?»

Erol,

«Ne var? Ne oldu amcacığım?» diye sorunca adam dert yanmağa başladı :

«Ne olacak, bir sürü tavuk yolu kapatmışlar. Ezmemek için fren yapınca araba çitlerin arasına saplandı. Bir an önce kasabaya varmam lâzım. Ne kadar da geç kaldım. Müşterilerim bunları öğle yemeğine yetiştirecekler.»

Erol ne yapacağını şaşırmış kalmış olan adamcağıza yardım etmek istiyordu :

«Amcacığım» dedi, «böyle çelimsiz göründüğüme bakmayın. Benim de kendime göre kuvvetim var. Beraberce itersek belki arabayı yola çıkarabiliriz.»

Ahmet amca gülerek :

«Teşekkür ederim yavrum, bu iki kişinin becereceği bir iş değil. Eğer bulabilirsem gidip etraftan bir-

DÜŞ

Dün gece yolculuk ettim düşümde
Düz ovada dörtnal saldım atımı.
Ben, ömrümde ata binmeyen insan,
Dolaştım göğün yedi katını.

Köroğlu oldum Çamlıbel'de,
Deli - bozuk rüzgârlarla yarıştım.
Hoyda breh! dağlar yol verin, dedim,
Yol verin garip şaire;
Paşa gönlümü eğledim.

Dün gece yolculuk ettim düşümde
Dolaştım durdum başıboş.
Bir de uyandım ki gördüğüm düşün
Yeller esiyor yerinde.

Sabih ŞENDİL

kaç yardımcı çağırayım.»

Erol, «Durun, durun» dedi. «Aklıma başka bir şey geldi. Ismarlanan sebzeleri atıma yükliyelim. Siz burada arabayla uğraşırken ben onları kasabaya götüreyim.»

Az sonra da son hızla kasabaya doğru yollandı.

Ertesi gün yine atına atlayıp kasabadaki dükkânın yolunu tuttu. Burada köylülerin aradığı her şey bulunurdu O gün babasının doğum günüydü. Bir ay önce çok güzel bir mendil görmüştü. Onu alıp hediye etmek istiyordu.

Yolda, yaşlı at dinlenmek için yavaşladıkça o, hayvanı hızlandırmaya çalışıyordu.

Dükkânın önüne gelince atı bir ağaca bağlayıp içeri daldı. Tezgâhta duran güler yüzlü kadını :

«Günaydın Ayşe teyze» diye selâmladı. «Bir hediye almak istiyorum. Uzun zamandır harçlığımı biriktiriyorum.»

Kadın : «Çok güzel» dedi, «kime vereceksin bakayım?»

Erol gözleri parlıyarak :

«Babama! Bugün onun doğum günüdür. Ama mutlaka kendisi unutmuştur. Ona iyi bir sürpriz yapacağız.»

Sonra avucunu dolduran bozuk paraları uzattı.

«Şu üç lirayı alın da benim hediyeyi verin.»

Kadın gülümsiyerek :

«İyi güzel, yavrum, ama ne istediğini söylemedin ki!»

Erol, «Sahi» dedi, «acelemden unuttum gitti» diyerek parmağıyla duvarda asılı duran mendillerden mavi çizgilisini gösterdi :

«İşte onu»

Ayşe teyze çocuğu kırmadan durumu anlatmağa çalışıyordu :

«Bak yavrum, mendilin alış fiyatı 5 liradır. Onu bundan daha fazlaya satmam gerekiyor. Biz satıcılar kâr denilen bu parayla geçiniriz. Çocuğum, sen şimdi git biraz daha paran olunca gelirsin.»

Erol satıcı teyzeye hak veriyordu, ama mendili mutlaka o gün alması gerektiğinden bir türlü dükkândan ayrılamıyordu.

Bu defa Ayşe teyze başka bir fikir ileri sürdü :

«Onun yerine şeker alsan olmaz mı?»

Çocuk, küskün küskün, «Yok» dedi, «bu da olmaz. Annem akşama iki türlü tatlı hazırlıyacak. Babama işine yarıyacak bir şey hediye etmek istiyorum. Bu mendili de çok beğenmiştim.»

Neşeli bir ses Erol'un sözünü kesti :

«Ne duruyorsun, hanım, çocuğun istediğini versene!»

Çocuğu bu güç durumdan kurtaran bir gün evvel sebzelerini taşıdığı Ahmet amcaydı. Dükkânı karısıyla beraber işletirlerdi.

Adam çevik bir hareketle uzanıp mendili aldı, katlıyarak çocuğa uzattı.

«Çekinme yavrum, sen bunun parasını çoktan kazandın. Dün benim sebzeleri kasabaya kim getirdi? O zaman sen beni büyük bir sıkıntıdan kurtardın, üstelik para lâfı da etmedin. Şimdi de sıra bende. Babana selâmlarımı söyle güle güle kullansın ve Allah kendisine sağlık içinde uzun ömürler versin.»

KAUÇUĞUN KISA HİKÂYESİ

16 ncı yüzyılda Yeni Dünya'ya seyahatler yapmağa başlayan gezginler kauçuk denilen yeni bir maddeden bahsetmeğe başladılar. Meksika'da yerlilerin kauçuktan yapılmış toplarla oyun oynadıklarını, bununla su şişeleri, elbiseler, ayakkabılar yaptıklarını görmüşlerdi. Ama kauçuğu elde etme yolları çok ilkeldi. Kauçuk ağaçlarının gövdesini çizerek yaralar açıyorlar bunlardan akan süte benzer sıvıyı kaynatarak kullanıyorlardı.

1819 yılında kauçuk, hem İngilterede hem de Amerika'da elbiseleri su geçirmez hale getirmekte ayakkabıcılıkta kullanmağa başlandı.

Fakat bu işte pek başarılı olamamışlardı, çünkü elbiseler ve ayakkabılar hiç kullanışlı değildi. Yazın sıcaktan yumuşuyor, kışın soğuktan kolayca kırılıyordu.

Kauçuğu işe yarar hale getirmek için çalışmalara başlandı. Charles Goodyear araştırmacıların başındaydı. Ham kauçuğu çeşitli maddelerle karıştırdı. En son kullandığı madde kükürttü. Fakat hiç de başarılı bir sonuç elde edemedi. 1839 yılında artık ümitleri kırılmak üzereydi ki, bu kükürtlü karışımdan bir damla kazara sobanın üstüne döküldü. İşte bu damla endüstride yeni bir çığır açtı. Böylece bugün volkanize kauçuk dediğimiz soğuğa ve sıcağa dayanıklı kauçuk meydana geldi.

Kısa zamanda kauçuk tüketimi o kadar arttı ki, artık Güney Amerika'da ve Güney Asya'daki ağaçlardan elde edilen ham kauçuk yetişmemeğe başladı.

Sonunda buna da bir çare bulundu. Kimyasal maddelerden suni kauçuk elde edildi.

Akıllı Tavşan

EVVEL zaman içinde çok akıllı bir tavşan vardı. Belki de gelmiş geçmiş tavşanların en akıllısıydı. Yuvası büyük ormanın en karanlık, en kuytu köşesindeydi. Ormandaki yırtıcı hayvanların hemen hepsi onu severdi. Kimseye kötülük etmez, gücendirmez, herkese seve seve yardıma koşardı. Ama komşularından biri onu hiç çekemiyor, durmadan kuyusunu kazıyor, zarar verebilmek için fırsat kolluyordu. Tavşan kardeşin bu can düşmanı, kurnazlığıyla ün salmış olan tilkiydi.

Bir sabah tavşan kırlarda gezerken tilki pusuya yattığı yerden fırlayıp birden üstüne atıldı. Tavşancık tam zamanında havaya sıçrayıp tilkinin sivri pençelerinden kurtuldu ve olanca hızıyla kaçmaya başladı ama tilki daha büyük olduğundan onun iki adımını bir defada alıyordu. Bu delice yarış önlerine duvar gibi bir dağ çıkıncaya kadar sürdü. Artık aralarında çok az bir açıklık kalmıştı. Tavşan durumunun çok kötüleştiğini anlayınca bütün zekâsını kullanarak en son çareye başvurdu.

Az sonra tilki birdenbire durmak zorunda kaldı. Çünkü tavşan ön ayaklarını kaldırıp dağa dayamış, olanca gücüyle bu iri kaya parçasını tutmaya çalışıyordu.

Yaptığı işe öylesine dalmıştı ki, arkasında duran tilkiye aldırış bile ettiği yoktu. Soluk soluğa kalmıştı.

Tilki şaşkın şaşkın,

«Ne yapıyorsun?» diye sordu.

Tavşan, «Görmüyor musun?» diye soludu, «dağı tutuyorum.»

Bunu duyunca tilki kahkahalar atmağa başladı:

«Sen mi? Sen mi dağı tutuyorsun? Nerede sende o kuvvet?» diye gülmeye başladı.

Tavşan kızgın kızgın söylendi:

«Birazdan görürsün öyleyse. Şimdi ben bırakınca dağ başına yıkılıverecek. Ama benim bunda bir suçum yok. Ben üstüme düşen görevi yaptım.»

Tam bu sırada dağdan taşlar yuvarlanmağa başladı. Tepede birkaç keçi dolaşıyordu. Gezinirlerken ayaklarıyla ufak taşları yerlerinden oynatmışlardı. Ama tilki keçileri görmediğinden kendi kendine şöyle düşünmeye başladı:

«Tavşan doğru söylüyor galiba. Ya gerçekten koca taşların altında kalırsam...» Sonra tavşana dönüp,

«Dostum» dedi, «biraz daha dayan şimdi gidip sana yardımcı getireyim.»

Öteki,

«Olmaz» diye bağırdı, beni bırakıp bir yere gidemezsin. Koca dağı tutmaktan öldüm bittim. Bırakırsam bir adım bile atamadan ezilirsin.»

Düşen taşlar hayli fazlalaşmıştı. Tavşan nefesi kesilerek,

«Baksana dedi. Bu dağ ha yıkıldı ha yıkılacak. Artık kuvvetim tükendi. Gel biraz da sen tut. Gidip fili, aslanı ayıyı yardıma çağırayım.»

Tavşanla yer değiştirmek tilkinin pek işine gelmiyordu, ama çelimsiz hayvanın yorgunluktan bitkin düştüğünü görünce çaresiz teklifi kabul etmek zorunda kaldı.

Tavşan bu çıkmazdan böyle kolayca kurtulduğuna bir türlü inanamıyordu. Olanca gücüyle oradan uzaklaştı.

Artık öğle olmuş güneş tepeye ulaşmıştı. Sıcaklık her tarafı yakıp kavuruyordu Tilkiye baygınlıklar geliyordu. Susuzluktan dili bir karış dışarı fırlamıştı. Güçlükle nefes alabiliyordu. Arada sırada aşağıya bir iki taş yuvarlandığından bir türlü burasını da bırakıp gidemiyordu. İkide bir, «Bu tavşan da nerede kaldı. Hani çabucak yardımcı getirecekti. Ama belki de onları bulamamıştır» diye söylenip duruyordu.

Aradan hayli zaman geçti. Susuzluğu gittikçe artıyordu. Bir ara «ne olursa olsun artık bu dağı tutamıyacağım» dedi ve bunu söylemesiyle ufak ufak taşların su gibi aşağı akması bir oldu.

İki keçi eğilmiş aşağı bakıyordu. Tilkiyi görünce:

«Orada ne yapıyorsun tilki kardeş?» diye sordular.

★ Dişlerini ağrımadan doktora göstermeyi ihmal etme ★

Tilki kesik kesik :

«Görmüyor musunuz?» dedi. «Dağı tutuyorum. Kuzum ne olur gelin siz de biraz bana yardım edin sabahtan beri burada canım çıktı.»

Keçiler,

«Bu ne aptal şey böyle» deyip uzaklaştılar. Sıcaktan bunalan tilki bir süre öyle kaldı. Oysa ki keçileri yardımsever hayvanlar olarak bilirdi. Onların niçin böyle davrandığını düşünmeğe başladı. Birden kafasında bir şimşek çaktı. Önce yavaşça pençesinin birini çekti. Hiçbir şey olmadı. Az sonra ötekini de kaldırdı. İşin garibi her şey yerli yerinde duruyordu. Dayanamayıp yere çöktü. Öfkesinden hüngür hüngür ağlamaya başladı. Demek şu beğenmediği tavşanın tuzağına düşmüştü.

İlerdeki gölgeye çekilip biraz dinlendi. Karnını doyurup eski kuvvetini kazandıktan sonra kendisine bu oyunu oynayan tavşanı araştırmağa çıktı. Ormanın altını üstüne getirdiği halde izine bile raslayamadı.

Bu sırada akıllı tavşan tilkinin bulamıyacağı bir yerde yeni bir yuva kurmuş orada dostlarının arasında yaşamağa başlamıştı.

EV SAHİBİ OLMAYI KİM İSTEMEZ?

Yapı ve Kredi Bankasının kumbaralı, ikramiyeli aile cüzdanı bir gün sizi de bir ev sahibi yapabilir. Şimdiye kadar Yapı ve Kredi Bankasından bir çok kardeşe apartman dairesi ve zengin para ikramiyeleri çıkmıştır.

KİM BİLİYOR'un CEVAPLARI

1. **Kara sınırlarımızın uzunluklarının toplamı 2631 km. dir. 789 km. olan Suriye sınırımız diğer komşularımızla olan sınırlarımızın en uzunudur.**
2. **İstanbul'da Sultanahmet camiinin önündeki dikili taşların bulunduğu yer. Bizanslılar devrinde burada at yarışları yapıldığından Hippodrome adını vermişlerdi. Fetihten sonra Osmanlı Türkleri de onu doğrudan doğruya tercüme ederek «At Meydanı» dediler.**
3. **Bakteri denilen bitkisel mikropların çomak şeklinde olanlarına basil denilir. Boyları enlerinden uzundur. Silindire veya çubuğa benzerler. Boyları 4,4 mikrondan 30 mikrona kadar değişebilir. Enleri 0,2 mikron kadardır. 30 mikron boyundaki basilleri uc uca getirecek olursak 33 tanesi bir milimetrelik yer kaplar. En çok bilinen hastalıklardan verem ve tifonun mikropları birer basildir ve kendilerini bulan bilginlerin adlarını taşırlar. Meselâ : Verem mikrobunu Koch bulduğundan Koch basili, tifonunkine de Ebert basili denilir.**
4. **Erzurum'un Tortum ilçesine bağlı bir bucaktır. 14 köyü vardır.**
5. **Yunan alfabesinin ilk iki harfi olan Alfa ile Beta'dan.**
6. **Hemoglobin kana kırmızı rengini veren maddedir. Alyuvarların içinde bulunur. Demirli bir proteindir. Bu madde kolayca oksijenle birleşir. Kan dolaşımı arasında bu oksijeni verip hücrelerdeki karbon dioksidi alır. İsveçli kimyager Berzelius tarafından bulunmuştur.**
7. **Birçok yangın söndürme âletinin içi sodyum bi karbonat yani bildiğimiz karbonat eriyiği ile doludur. Ufak bir şişe içinde de sülfirik asit vardır. Alet kullanılacağı zaman ya baş aşağı çevrilir yahut da kuvvetlice sallanır. Bu sırada ufak asit şişesinin ya kapağı açılır yahut da şişe kırılır. Asitle karbonat birleşince karbon dioksit gazı meydana gelir. Gaz eriyiğe basınç yaparak onu aletin hortumundan dışarı püskürtür. Karbon dioksit havadan ağır bir gazdır. İşte bu özelliğinden dolayı yangın söndürmekte kullanılır. Havadan ağır olduğu için ateşin etrafını sararak hava ile ilgisini keser böylece yanan maddenin üstüne sanki bir kilim örtülmüş gibi olur. Bu âlet küçük yangınlarda başarı ile kullanılabilir.**
8. **Cam ısıyı iyi ileten bir madde değildir. Sıcaklık bardağın her tarafına birden yayılmaz. İç yüzeyi ısınıp genişler, dış kısım olduğu gibi kaldığından tek taraflı genişlemenin basıncına dayanamıyarak çatlar.**

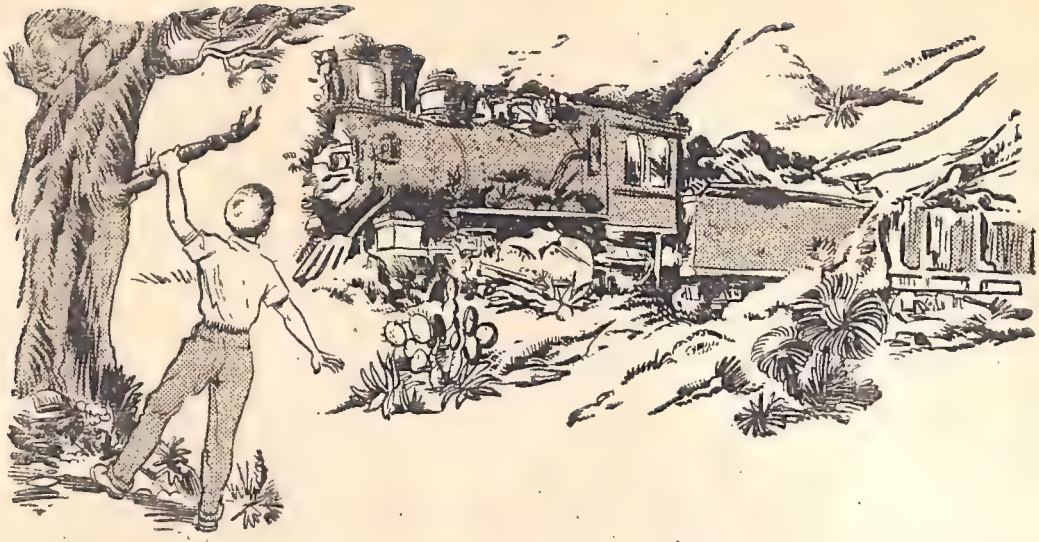

Hayalet Tren

TOM Durhan pencereye dayanıp dışarıyı seyretmeğe koyuldu. Gözleri hep, bir ay önce gördüğü şeyi arıyordu. Bir gün saat tam on birde hayalet tren, orada, kurumuş gölün bulunduğu yerde duruyordu. Birkaç defa denedikten sonra şu sonuca varmıştı : O ancak hava çok sıcak ve sakin olduğu zaman ve kendisinin üst kattaki odasının penceresinden görülüyordu.

Az sonra yine tam aynı yerde belirince çocuk gözlerine inanamadı. Büyük bir yokuşu tırmanıyormuş gibi etrafına duman bulutları salıyordu. Ama az önündeki tepesi eğik çam ağacını bir türlü geride bırakamıyordu. Elinde olmadan ağzından «Hayalet tren» kelimeleri döküldü. Dünyada cinler, periler, hayaletler olabileceğini kafası bir türlü almıyordu. Böyle şeylerin ancak masallarda bulunduğunu, bunlara inanacak kadar küçük olmadığını düşündü. Ama ya bu gözünün önündeki neydi? Bir türlü açıklıyamıyordu. Bir kere kurumuş gölün bulunduğu yerde demiryolu diye bir şey yoktu. Sonra garip bir şey daha vardı: Tren ikide bir kaybolup tekrar ortaya çıkıyordu. Bu arada etrafına saldığı duman yerli yerinde duruyordu. Doğrusu şaşırmış kalmıştı. Bu kadar açıklıkla gördüğü bir şeyi gerçek olarak kabul edemiyordu, hayaletlere de inanmıyordu. Bu çıkmazdan kurtulabilmek için başka şeylerle oyalanmağa karar verdi. Hemen aşağı inip az ötedeki benzin istasyonunda çalışan Joe amcanın hikâyelerini dinlemeğe koştu. İhtiyar adam ona her defasında, her biri en heyecanlı hikâyelerden de sürükleyici ve başından geçmiş olayları anlatırdı. Çocuğu görünce gülerek «Nasılsın bakalım delikanlı?» diye karşıladı. Tom hiç cevap vermeden, «Siz benim kadarken buraları nasıldı? O zaman daha Arizona'da iki katlı evler yoktu değil mi?» diye adamı soru yağmuruna tuttu. Bunları söylerken bir yandan da o basık evleri gözünün önüne getirip Joe amcanın öyle hayaletler görüp görmediğini düşünüyordu

Adamın gözleri parladı, tekrar eski günleri yaşıyormuş gibi heyecanlandı ve anlatmağa başladı :

«Ne böyle kocaman binalar ne de vızır vızır işleyen otomobiller vardı. O zaman burası birkaç evle, bir dükkânı bulunan ufak bir maden köyüydü. Bizim çiftlik şu gördüğün dağın eteğindeydi. Madene giden demiryolu da şuradan geçerdi.»

Tom dayanamayıp, «Nereden, tam nereden geçerdi?» diye atıldı. Adam sakin sakin:

«Şu kurumuş göl var ya, işte oradan. Büyük maden kuyularından çıkarılan madeni kasabaya taşırdı. Tren kayboluncaya kadar da...»

Bu sırada çocuğun yüksek bir yerden aşağıya bakıyormuş gibi gözleri kararmağa midesi alt üst olmağa başladı. Heyecandan kısık bir sesle, «Tren mi kaybolmuş» diye fısıldadı. Adam çocuğun bu kadar fazla ilgilen-

diğini görünce, «Şaşılacak şey» dedi, «ben onu sana hiç anlatmadım mı? Dinle öyleyse» diye başladı:

«Senelerce önce ağustosta bir gün gökten boşanırcasına yağmur yağmağa başladı. Bir hafta kadar sürdüydü sanıyorum. Her tarafı seller bastı. Sular köyün yarısını silip süpürdü. İşte bu arada bizim maden treni de kayıplara karıştı. Etraf yatıştıktan sonra aramadık yer bırakmadılar. Ama izine bile raslıyamadılar. Daha sonra raylar söküldü. Aradan zaman geçti. Ufacık köy büyüdü, gelişti. Yeni yollar yapıldı. Bu olay da unutulup gitti. Ama bence o kendisini arada bir hatırlatıyor.»

Tom,

«Yani hayalet filân mı görülüyor demek istiyorsun?» diye atıldı.

Joe amca, «İyi buldun evlât» dedi, «Şöyle dikkatli bir kimse, ortada bir acayiplik olduğunu anlar. Bana kalırsa, o gölün yatağı sihirli. Bir kere üstünde bir tek ot bile bitmiyor. Sonra ikide bir bakıyorsun, komşu kasaba baş aşağı gelip oraya oturuvermiş. Bunlar öyle olağan şeyler değil ki...»

O akşam Tom babasına kuru gölün yatağında beliren acayip şeylerden haberi olup olmadığını sordu. Babası çocuğun ürkek ürkek soruşuna gülerek: «Şu ters görünen şekillerden mi bahsediyorsun? Bu işte hiçbir acayiplik yok. Fizik kurallarına uyarak meydana gelmiş bir tabiat olayı. Buna serap adı verilir.» dedi. Sonra da serabın nasıl olduğunu açıklamağa koyuldu:

«Hava sakin ve çok sıcakken güneş ışınları yeryüzündeki cisimlere çarpıp tekrar havaya dönerler. Bu sırada sıcaktan toprağa yakın hava tabakalarının kırıcılığı azalmıştır. Bunlar yerdeki bir cisimden yansıyan ışınları gerektiği kadar kıramazlar. Bu durumda hava tabakaları ayna durumuna geçerek onları olduğu gibi yansıtırlar. Böylece bir cisim olduğu yerden kilometrelerce uzakta belirir.»

Tom, bütün bunları dinledikten sonra ertesi gün kuru göl yatağına kadar uzanıp bu meseleyi bir de gözüyle görmeğe karar verdi. Sabahleyin bisikletine atlayıp yola çıktı. Yine uzaktan trenin bacasındaki duman görülüyordu. Ama yaklaştıkça bunun bir toz bulutu olduğunu anladı. Dağın eteğindeki uçurumdan yükselen rüzgâr gölün kıyısında toplanmış taş ve toprağa çarpınca duman gibi görülen bir toz bulutu kaldırıyordu. Bilmecenin bir kısmı çözülmüştü. Demek tren kaybolduğu halde dumanın gözükmesinin sebebi buydu.

Az sonra tersine dönmüş evlerle çam ağacını görünce bayılacak gibi oldu. İlerledi, uçuruma yaklaşıp aşağıya baktı. Kayalıklar arasından bir çam ağacı yükseliyordu. «Öyleyse» dedi, «bu lokomotif de buralarda bir yerde olacak»

Saat on bir olmuştu. Güneş ışınları çama vuruyordu. Bir ara gözüne bir pırıltı ilişti. En dipte toz toprak arasında bir şeyler parlıyordu. İyice bakınca pencereleri ve tekerlekleri farketti. Evet, bu devrilmiş trenin ta kendisi idi. Yer yer kalın bir toprak tabakasiyle kaplanmıştı. Gördüklerini hemen gidip Joe amcaya anlattı. Joe amca başından geçenleri de ekliyerek olayı ilgililere bildirdi. Kısa bir süre sonra tren yıllarca durduğu yerden çıkarıldı. Pırıl pırıl boyanıp parka kondu.

KİM BİLİYOR?

1. **Kara sınırlarımızın uzunluğu ne kadardır? Komşularımızdan hangisiyle olan sınırımız en uzunudur?**
2. **Eskiden At Meydanı denilen yer bugün neresidir?**
3. **Basil nedir?**
4. **Azort nerededir?**
5. **Alfabe kelimesi nereden gelmiştir?**
6. **Hemoglobin nedir?**
7. **Taşıtlarda, büyük binalarda gördüğünüz yangın söndürme aletleri yangını nasıl söndürür?**
8. **Soğuk bir bardağa sıcak su konulduğu zaman niçin çatlar?**

(Cevabı sh. 43 de)

Herşeyin tadına bakılırsa...

ELMAS, çiftlikte doğduğundan beri kapatıldığı ahırdan dışarı adımını bile atmamış ufacık pırıl pırıl ipek gibi tüylü bir tiftik keçisiydi.

Her gün gezindiği etrafı telle çevrili ufak bahçecikte durup gökyüzünde parlıyan güneşe, rüzgârda yaprakları titreşen ağaçlara, cıvıl cıvıl ötüşen kuşlara, civarda sürülerle dolaşan tavuklara, ördeklere, kazlara uzun uzun bakardı. Bu güzel şeyleri seyretmeğe iç açıcı sesleri

dinlemeğe, etraftan gelen bin bir türlü mis gibi kokuları ciğerlerine doldurmağa bayılırdı. Onların yanında olmaya da can atıyordu, ama en çok istediği şey her gördüğünün tadına bakmaktı. Aksilik bu ya her gün sahibi küçük Memiş de önüne süt, ot, samandan başka bir şeycikler koymuyordu.. Bir gün çiftçi Hasan dayı, Memiş'le oynasın diye Elmas'ı bahçeye saldı. Karınları acıkıncaya kadar hopladılar, sıçradılar, durdular. Çocuk yemek yemek için içeri girince bizim yaramaz da ne zamandır uzaktan görüp bayıldığı çiçeklerin tadına bakmağa koyuldu. Yavaş yavaş sebze bahçesinin yolunu tuttu. Kabak, mısır, patlıcan, biber, domates, önüne ne çıktıysa sivri dişlerini batırmaya başladı. Çiftçi dayı biraz daha gecikseydi bütün emekleri boşa gidecekti. Hemen bahçenin altını üstüne getiren bu sevimli yaramazı tutup yerine kapadı.

Ertesi gün Hasan dayı Elmas'a, her şeye burnunu sokmamasını sıkıca tembihleyip tekrar dışarı çıkardı.

Ama bizimki tadına bakılacak yeni şeyler peşindeydi. Hoplıya sıçraya etrafını araştırmağa koyuldu. Bir ara başını kaldırınca çamaşır ipinde bahçedeki çiçekler gibi kıpkırmızı bir şeyin sallandığını gördü. Hemen uzanıp dişlerini geçiriverdi. Ayşe teyze avazı çıktığı kadar bağırarak oraya geldi. En güzel mantosunun eteklerini hayvanın ağzından zor kurtarabildi.

Elmas, bu merakını oldukça ağır bir ceza yiyerek karşılamış oldu. Ayşe teyze giyilmiyecek hale gelen mantosunun acısını Elmas'a attığı dayakla çıkardı. Elmas'ı yeniden ahıra kapattılar. Boynuna da bir ip bağladılar.

Aradan iki gün geçti, az değil, iki uzun gün... Bu süre içinde yaramaz keçi yeni bir şeyin tadına bakamadı. Üçüncü gün sabahleyin Hasan dayı artık hayvanın akıllandığını zannederek tekrar bahçeye salıp kahvaltısını etmeğe koyuldu. Az sonra içerden bir takım bağırışmalar duyuldu. İnekler ahırlarından kaçıp, komşularının tarlalarına girmişlerdi. Yakalamak için bütün aile dışarı fırladı. Elmas da bu fırsattan faydalanarak açık kapıdan içeri daldı. Kahvaltı sofrasından etrafa mis gibi kokular yayılıyordu. Teker teker bu güzel şeylerin tadına bakmağa girişti. Ev halkı döndüğünde Elmas her şeyi silip süpürmüş tabakları yalıyordu.

Bu defaki cezası çok ağır oldu. Tam bir hafta ahırda kapalı kaldı. Tekrar dışarı bırakıldığında artık bahçedeki bitkilerin yüzüne bile bakmıyordu. Çünkü hepsinin tadını biliyordu. Durup etrafını seyretmeğe, evden gelen sesleri dinlemeğe başladı.

Bir ara pencerelerden birine uzanıp içeri bir göz attı. Görünürlerde kimsecikler yoktu. Ama koca karyolanın üstü şapkalarla donatılmıştı sanki. Tüylü, çiçekli, renk, renk çeşit çeşit şapkalar.

«Bir de bu güzel şeylerin tadına bakayım» dedi. Birkaç tanesini uçlarından kopardı. Pek bir şeye benzetemedi. Doğrusu bunlar hoşuna gitmemişti. Belki diğer-

BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

Soldan sağa :
1. Burun, 2. Aç, çi, 3. Bir harf, kas, 4. Sika, 5. Mil.

Yukarıdan aşağıya :
1. Bal, 2. Uç, si, 3. Kil, 4. Uçak, 5. Nisan.

UZUN MASAL

İKİ kardeş anneannelerine masal anlatsın diye yalvarıp duruyorlardı. Belgin :

— Ne olur anneanne, bize hiç unutamıyacağımız bir masal anlatın, diyordu.

Barış ise masalın çok uzun olmasını şart koştu. Anneanneleri gülümsiyerek :

— Peki çocuklar, dedi. Şimdi size bildiğim en uzun masalı anlatacağım.

İki kardeş bunu duyunca sevinçle ellerini çırptılar. Kadıncağız şu masalı anlatmaya başladı :

Evvel zaman içinde güzel bir sarayda yaşayan küçük bir prens varmış. Bir gün sarayda o zamana kadar görmediği bir kâğıt bulmuş. Bu kâğıtta sarayın bahçesinde bir yerde görülmemiş bir hazine bulunduğu yazılıymış. Prens okuduklarına inanarak hazineyi aramaya karar vermiş. Bir sabah erkenden bahçeye çıkmış. Bahçenin içinde akan derenin üstündeki köprüden geçmiş. Derenin karşı kıyısında bir cüce oturuyormuş. Prensi görünce:

— Gizli hazineyi mi arıyorsun, diye sormuş. Onu ancak benim söyliyeceğim şeyleri yaptıktan sonra bulabilirsin.

Prens cücenin bütün isteklerini yerine getirmeye söz vermiş. Bunun üzerine cüce:

— Şimdi yine derenin karşı tarafına dön, demiş. Orada on milyon karınca vardır. Hepsini bir bir saydım. Derenin kenarında pek küçük bir kayık bulacaksın. İşte karıncaları bu kayığa koyup birer birer bana göndereceksin. Unutma, her sefer yalnız bir karınca olacak.

Böylece prens geri dönüp, derenin kenarındaki kayığı bulmuş. Bu kayık bir ceviz kabuğuymuş. Bir çam iğnesinden direği, beyaz bir çiçek yaprağından da yelkeni varmış. Gerçekten on milyon karınca da kayığa binmek için sıra bekliyormuş. Prens bunlardan birini kayığa koyarak suların üstüne bırakmış. Kayık çabucak karşı kıyıya varmış. Cüce içinden karıncayı almış ve kayığı geri göndermiş. Prens içine yine bir karınca koyarak cüceye göndermiş. Cüce karıncayı almış. Kayık geri gelmiş. Prens yine bir karınca...

Belgin artık sabredemiyerek anneannesinin sözünü kesti:

— Anladık anneanne. On milyon karıncayı cüceye göndermiş.

Anneannesi gülerek:

— Öyle ama karıncaların hepsini bir arada göndermemiş. Onun için hepsini ayrı ayrı söylemem lâzım. Masalın çok uzun olmasını, hiç bitmemesini siz istememiş miydiniz? Masal anlattırmak için kaç sattir bana rahat vermiyordunuz. Ben de bundan uzun bir masal bulamadım.

Çocuklar bir daha kadıncağızdan zorla masal istememişler.

leri başkadır diye teker teker her birinden birer parça tattı. Artık sıra sonuncuya gelmişti. Isırmasıyla şapkanın üstüne konmuş olan bir arının ağzına girmesi bir oldu. Diline sanki bir bıçak saplanmıştı. Ağzının içi ateş gibi yanıyordu. Can acısıyla kendini yere bıraktı. Bir ara ağzını açtı, arı dışarı çıktı ama iş işten geçmişti. Çünkü dili kütük gibi şişmiş, kımıldamaz hale gelmişti.

Bu ona çok iyi bir ders oldu. Bir daha da öyle olur olmaz her şeyin tadına bakmağa kalkışmadı.

Kaybolan Yavrular

HASAN dayı küçük kulübesinin önünde durmuş, kızgın kızgın söyleniyordu.

— İşte pazara gitme zamanı geldi çattı. Haydi bakalım şimdi ben ne götüreceğim? İnsafsızlar bir tane bile bırakmamışlar ki!...

Eski günler gözünün önünde canlandı. En güzel, en neşeli hâtıraları kasabada kurulan bu büyük pazara aitti. Emektar pazar yeri, onu çocukluğundan beri tanırdı. Şimdi de oraya giden en yaşlı adam oydu. Dört gözle beklerdi pazar günlerini. Bir taraftan mallarını satarken bir taraftan da eski dostlarıyla tatlı tatlı sohbet eder, yeni yeni insanlar tanır, onlarla arkadaş olurdu.

Küçük yaştan beri satıcılık yapardı. O zamana kadar hiçbir pazarı kaçırmamıştı. Her seferinde kasabaya götürülecek bir şeyler bulurdu Her tarafın karlarla kaplı olduğu zamanlarda bile eli boş gitmemişti. Uzun kış geceleri boş oturmaz tahtadan oyuncaklar, düdükler, hacıyatmazlar, kafesler yapardı. İlkbahar gelince de köyün en tenha yerindeki bir karış toprağından aldığı sebzeleri, meyvaları boz eşeğiyle pazara taşırdı.

Ama bu sefer kasabaya inmeğe değmezdi. Çünkü satılacak bir çöpü bile kalmamıştı. Gidip orada elini kolunu sallıyarak boşu boşuna dolaşmak da çok tatsız olurdu.

O sabah daha tan yeri ağarmadan kalkmış, doğru tarlasına kabak toplamağa koşmuştu. Ama eğilip de çiğden ıslak yaprakların altında «yavrucuklarını» göremeyince şaşırdı kaldı. Bana mı öyle geliyor, diye gözlerini uğuşturdu, iyice baktı, hayır, yanılmıyordu, bu kadar emek vererek yetiştirdiği o canım kabaklarının yerinde yeller esiyordu

Köyde genç, yaşlı herkes Hasan dayıyı sever ve sayardı. Hele çocuklar... Hasan dayı hepsinin dostuydu. Onlara boş vakitlerinde tatlı tatlı hikâyeler, masallar anlatır bozulan oyuncaklarını yapar, sık sık da kendi yaptıklarından hediye ederdi. Köyünden birinin böyle bir şey yapabileceğini bir türlü aklı almıyordu. Bu, olsa olsa kendisini tanımayan kötü kalpli birinin işiydi.

Şimdi hırsızı nasıl yakalıyacağını düşünüyordu. Birdenbire aklına parlak bir fikir geldi. Artık kabakları bulmak kolaydı. Çalan adam nasıl olsa onları kasabaya getirecekti. Kulaklarını dikmiş kendini bekliyen eşeğine:

— Üzülme gidiyoruz, dedi. Birlikte kasabanın yolunu tuttular.

Bir saat sonra ufak sergilerin arasında dolaşıyordu. Bu pazarda da neler yoktu neler!... Meyvalardan, çiçeklerden, taze sebzelerden ortalığa mis gibi bir koku yayılıyordu. Bilezikler, yüzükler, boncuklar güneş ışığında pırıl pırıl parlıyordu. Renk renk kumaşlar, cicili bicili elbiseler, ayakkabılar... Ama Hasan dayı bugün hiçbirini görecek halde değildi. Sebze yığınlarına bakıyordu sadece. Birdenbire gözleri parladı. Evet «yavrularını» görmüştü.

Yetiştirdiği kabaklara «yavrularım» derdi. O civarda kendinden başka yetişti-

ren yoktu o cinsten. Tohumunu, gençken babası şehirden getirmişti. Bunlar öbürlerinden daha küçük, daha inceydi. Üstleri de süt gibi beyazdı. Hasan dayı herbirinin bahçenin neresindeki kökten koparıldığını da bilirdi; çünkü bütün gününü onların başında geçirirdi.

Şimdi de asık yüzlü, iri yarı bir adamın önündeki küfede öbür kabakların arasından ona sesleniyorlardı sanki.

Adam sanki hiçbir şey yapmamış gibi etrafına bakınıyordu. Öyle ya kim kabakların onun olmadığını iddia edebilirdi!... Bu ne tavuk, ne kedi ne köpekti. Bunlar benim, sen hırsızsın demekten gülünç bir şey olamazdı. Ama bu adam bir şeyi hesaba katmamıştı. Hasan dayı kabaklarını çok severdi. Onları çocukları yerine koymuştu. Küfeye yaklaşıp hiçbir şey söylemeden içinden kendininkileri ayırmağa başladı. Sonra başını kaldırıp :

— İnsafsız adam, bahçemden kabaklarımı aşırmağa utanmadın mı, dedi.

Adam :

— Ne dedin! Ne dedin!... diye üstüne yürüdü.

Hasan dayı hiç istifini bozmadı :

— Pekâlâ, pekâlâ! Ama şimdi sana bunların benim olduğunu ispat ederim.

Etraflarına bir sürü kalabalık toplanmıştı. Hasan dayı usulca heybesinin gözünden bir çıkın çıkardı. Düğümünü çözüp mendili yere serdi. İçi yeşil kabak saplarıyla doluydu. Bunları yola çıkmadan önce bahçesinden koparmıştı. Kabakları teker teker eline alıp sapların nasıl tıpıtıpına uyduklarını herkese gösterdi. Artık bunların kimin olduğu ortaya çıkmıştı.

İşin sarpa sardığını gören bu kötü kalpli yabancı, bir kolayını bulup kalabalığın arasından sıyrıldı ve olanca hızıyla tarlalara koşmağa başladı.

Hasan dayının neşesi yerine gelmişti. Sevgili yavrularının başına oturup her zamanki gibi pazarın zevkini çıkarmağa başladı.

TABİATTAKİ DENGE BOZULUNCA

Peru denizlerinde küçük balıklar, yeni teknikle insanlar tarafından o kadar çok avlanmaktadır ki, bunların sayılarının azalması tabiattaki dengeyi bozmuş, böylece önemli bir problem ortaya çıkmıştır.

Ufak balıklar adalarda ve kayalık sahillerde yaşayan çeşitli deniz kuşlarının başlıca besinidir. Bu kuşların gübresi üstüste yığılınca beyaz renkli bir madde haline gelir. «Guano» denilen bu madde diğer gübrelerden daha değerlidir. Toprağın verimini çok arttırır. Perulular bunu kendi topraklarında kullanmadan önce Avrupaya milyonlarca ton satmışlardır.

On yıl kadar önce, Perulu balıkçılar modern balıkçılık takımları kullanmaya başlayınca her yıl tutulan balık miktarı 50.000 tondan 2.000.000 tona çıkmıştır. Balıklar tuzlanarak yurt dışına satılmaktadır.

Balık ihracatının çoğalması Peru için iyi sonuç vermemiş, tuzlu balığın tonu 50 dolardan 30 dolara düşmüştür. Bu işin önemle ele alınması gereken diğer bir tarafı da şudur : Denizlerdeki balıklar azalınca, bunlarla beslenen deniz kuşlarının sayısı ile Peru sahillerine bıraktıkları gübre miktarı da azalmıştır. Peru hükümeti bu durumu önlemek için ağ ile tutulan balık miktarını kontrol altına almıştır.

Yarasaların Esrarı

HİÇ ayak parmaklarınızın ucundan bir yere asılıp uyumayı denediniz mi? Yahut da geceleyin karanlıkta bir yere çarpmadan dolaşabilir misiniz? Tabiî bunlara evet diyemezsiniz. Ama bir de yarasaları düşünün.

Yarasaların bizi şaşırtan gariplikleri arasında, tepesi aşağı uyumaları başta gelir. Yavrular doğduktan sonra ana yarasa onları mağaraların içine veya ağaç dallarına asar. Bunlar kuvvetli pençeleriyle sıkıca tutunarak saatlerce baş aşağı uyurlar. Bu halleriyle çamaşır ipine asılmış küçük eldivenleri andırırlar. Ana yarasa kendilerini beslemek için dönünce bu defa onun vücuduna asılırlar.

Yarasa uçtuğu halde kuş değildir. Memeli bir hayvandır. Yalnız ayakları uçmağa elverişlidir. Ön ayaklarının dört parmağı uzamış bunlarla vücudu ve kuyruğu arasına bir deri gerilmiştir. Vücudu şişman bir fare iriliğindedir. Biraz da ona benzer.

Onu öbür hayvanlardan ayıran diğer özellikleri arasında uyku saatlerinin gündüze rastlaması da önemlidir. Geceleyin durmadan av peşinde koşar. Sivrisinek, tatarcık ve buna benzer zararlı böcekleri yakalar. Görüyorsunuz ki bu gece bekçisi çok yararlı bir hayvan. Şafak sökmeden mağara içindeki veya bir oyuktaki yuvasına döner.

Uzun kış aylarını kış uykusuna yatarak hareketsiz bir şekilde geçirir. Havalar ısınmaya başlayınca uyanır.

Yarasa insanı şaşırtan birçok garip huyları olan bir hayvandır. Ama geceleyin karanlıkta yolunu nasıl bulduğunu duysanız hayretiniz kat kat artar. Yarasanın gözleri bağlansa da uçabilir ama kulaklarına pamuk tıkayınca iş değişir. Bu defa burnunun ucunu göremez olur. Mağarasının duvarlarına çarpmağa başlar yani doğru dürüst uçamaz. Bunun da sebebi uçma sırasında gözlerinden çok kulaklarını kullanmasıdır. Uçarken kesik kesik sesler çıkarır. Bunlar o kadar yüksek titreşimlidir ki biz duyamayız. Bu ses etrafa yayılırken önüne çıkan sert cisimlere çarparak yansır. Yarasa da böylece yolunu bulur.

Bugün deniz dibi derinliklerinin ölçülmesinde de ses dalgalarından yararlanılmaktadır. İnsanlar bunu yirmi yıl kadar önce buldukları halde yarasalar binlerce yıldan beri aşağı yukarı aynı işi içgüdüleriyle başarmaktadırlar.

TATLI BİR RÜYA

(Baştarafı sh. 20 de)

açılmıştı. Sonra tekrar kıyıya doğru dümen kırdılar.

Ağaçlıklı yolun başında onları bir araba bekliyordu. Arabaya yerleştiler.

Günsel :

— Şimdi nereye gidiyoruz, diye sordu.

Yabancı kız :

— Seni tekrar evine götürüyoruz, diye cevap verdi, artık fazla bir şey sorma, olmaz mı?

Günsel bu cevaba içerledi ve sıkıntıdan uyuya kaldı. Gözlerini açtığı zaman kendisini yatağında buldu. Annesi baş ucunda :

— Kızım bu ne uykusu, nerde ise öğle olacak, diye sesleniyordu.

Günsel :

— Anneciğim, dedi, bütün gece kıraliçelik yaptım, gözüme uyku girmedi ki...

Annesi şaşırarak :

— Ne kıraliçeliği kızım, diye sordu.

Günsel :

— Gece kıraliçeliği anneciğim, dedi, nene lâzım, rica ederim fazla bir şey sorma.

Fakat biraz sonra Günsel bütün başından geçenleri annesine anlattı. Annesi kahkahalarla güldü ve bunların hepsinin tatlı bir rüya olduğunu söyledi. Fakat Günsel buna inanmadı.

Geceleyin başından geçen şaşırtıcı olayları bir türlü unutamıyordu.

Macerasını arkadaşı Harika'ya da anlattı. Harika artık her gece kadınlarla kızın kendisini alıp götürmelerini bekliyordu.

Vefa ŞEREFLİ

TİK-TAK AMCA

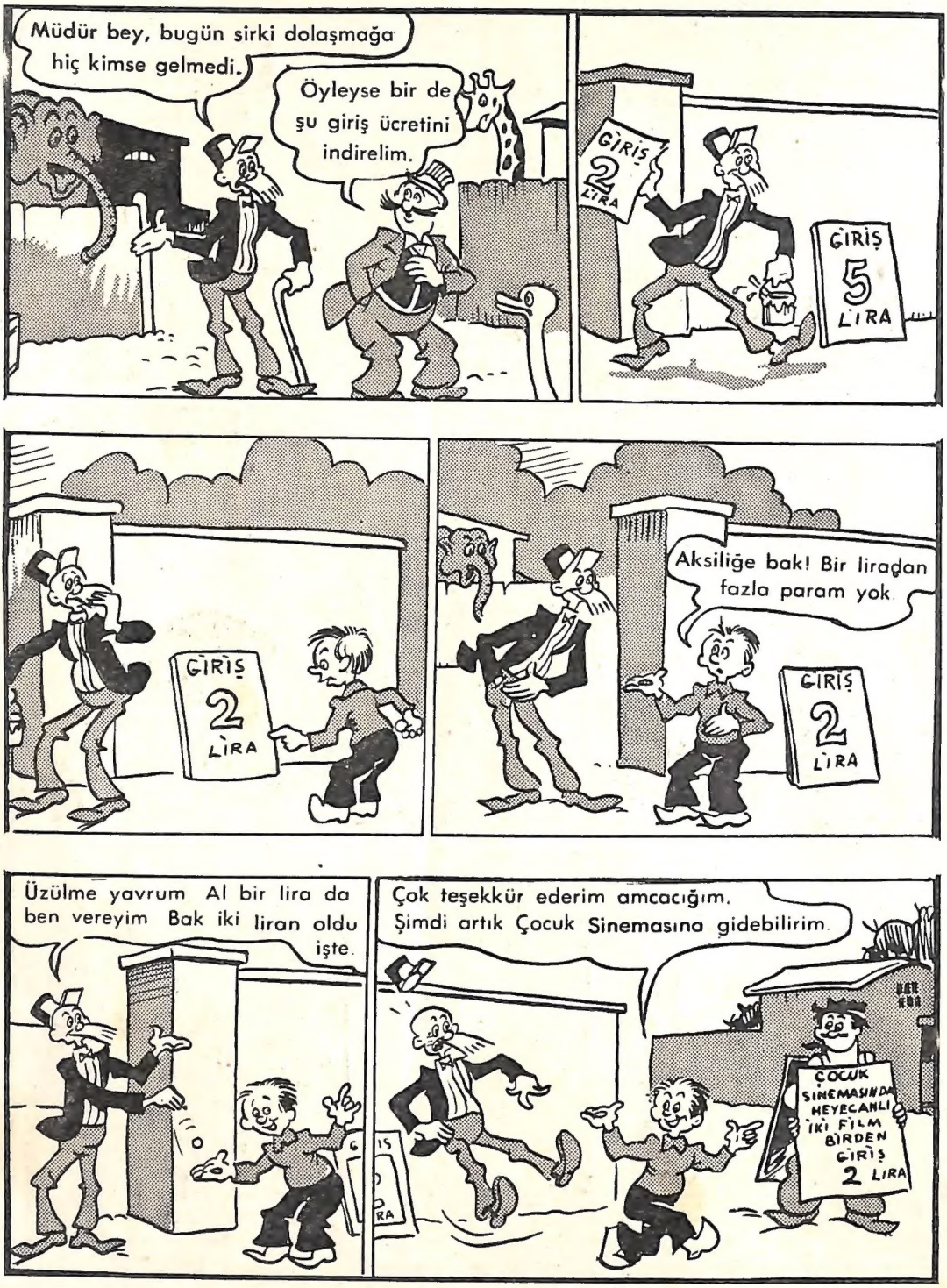
Müdür bey, bugün sirki dolaşmağa hiç kimse gelmedi.
Öyleyse bir de şu giriş ücretini indirelim.
GİRİŞ 2 LİRA
GİRİŞ 5 LİRA
GİRİŞ 2 LİRA
Aksiliğe bak! Bir liradan fazla param yok.
GİRİŞ 2 LİRA
Üzülme yavrum Al bir lira da ben vereyim Bak iki liran oldu işte.
Çok teşekkür ederim amcacığım. Şimdi artık Çocuk Sinemasına gidebilirim.
ÇOCUK SİNEMASINDA HEYECANLI İKİ FİLM BİRDEN GİRİŞ 2 LİRA

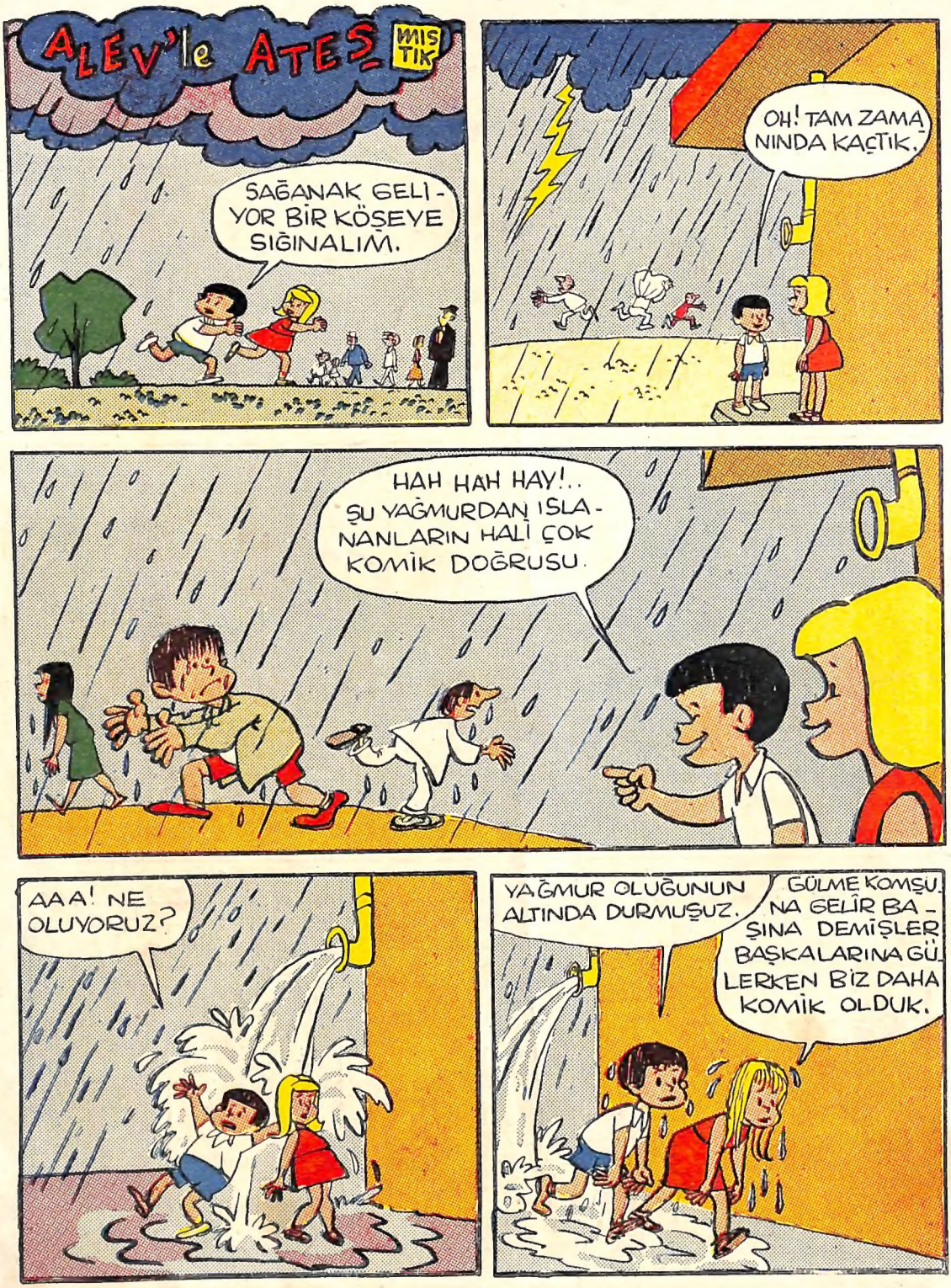

Doğan Kardeş Yapı ve Kredi Bankasının bir kültür hizmetidir.